

DOMOVINA

Upravištvo „Demovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Demovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Maračina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za tuzemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Pred velikim shodom Kmetsko-demokratske koalicije v Ljubljani

Za enakopravnost in proti krivicam — Govorila bosta Svetozar Pribičević in Stepan Radić

V nedeljo 18. t. m. bo priredila Kmetško-demokratska koalicija v Ljubljani veliko manifestacijsko in protestno zborovanje, na katerem bo slovenski del našega naroda manifestiral za enakopravnost Slovencev, Hrvatov in Srbov ter najodločneje protestiral proti proračunu, ki na nedopusten način razdeljuje na pokrajine neenaka bremena, dalje proti zavlačevanju pravega izenačenja davkov ter proti policijskemu in nekulturnemu postopanju s strani vlade napram narodu v splošnem.

Da bosta ta manifestacija in protest dosegla zaželjeni uspeh in imela potreben podarek, je velevažno, da se naši somišljeniki udeleže v čim večjem številu zborovanja, na katerem bosta govorila Svetozar Pribičević in Stepan Radić. Po zborovanju, ki se bo začelo ob 10. uri dopoldne v Sokolskem domu na Taboru, bo velik obhod po mestu. Prosimo Vas, da povabite s seboj na zborovanje tudi čim več pristašev SKS.

Klerikalci proti pravični ureditvi duhovniških prejemkov

Bira naj bi se povsod odpravila in nadomestila s stalnimi plačami
Vladna večina odklonila zadevni predlog

V torkovi seji Narodne skupščine je prišel v razpravo nujni predlog Kmetško-demokratske koalicije glede ukinjenja duhovniške bire. Predlog zahteva, naj se duhovniška bira tam, kjer še obstoja, takoj ukine, na vsak način pa naj se ustavi orožniška pomoč pri nasilnem izterjevanju tega cerkvenega davka.

Prvi je utemeljeval predlog v daljšem govoru Stepan Radić, ki je naglašal, da je dala povod za ta predlog brzogovorna iz Vrgorca v Dalmaciji, v katerem mu poročajo, da orožništvo istočasno, ko deli Rdeči križ gladujočemu prebivalstvu podporo, nasilno izterjava duhovniško biro, in onim, ki nimajo denarja, da se odkupijo, zapleni vse, kar se dá na javni dražbi spraviti v denar. Govornik priznava duhovščini pravico do stalnih dohodkov, vendar pa je mnenja, da tako postopanje ni v skladu s vzvišeno nalogo duhovnika. Kakšni občutki morajo navdajati siromašno ljudstvo, ko vidi, da mu duhovščina odvzema zadnji živež, da nasiti sebe, dočim otroci siromašnih staršev umirajo od glada.

K temu vprašanju je povzel besedo tudi poslanec dr. Albert Kramer, ki je med drugim izvajal:

«Predlog, ki ga je stavila Kmetško-demokratska koalicija, nikakor ni naperjen proti duhovščini, marveč zasleduje ureditev vprašanja, ki silno teži našega kmeta, zlasti našega kmeta v Sloveniji. Naš predlog je le pritisk, da se končno uredi gmotni odnos med narodom in duhovščino. Mi vsi vemo, da mora imeti duhovščina svojo plačo, da lahko vrši svojo službo.

Bira ima svoj izvor v prejšnjih stoletjih, ko so se kmetje v poedinih župnijah obvezali, da bodo sami vzdrževali duhovnika. Danes je ta zastareli način plačevanja duhovščine popolnoma nevzdržen. Nujno po-

trebno je, da se postavi na novo podlago, ki bo odgovarjala današnjemu času. Ni dvoma, da je sedanji način tudi za duhovščino nedostojen. Duhovnik polaga ali bi moral polagati največjo pažnjo na to, da živi s svojimi farani v ljubezni in največji slogi. In ta mož gre vsako leto s cerkovnikom od kmeta do kmeta z vrečo na rami.

Razumljivo je, da pride pri takih prilikah do zelo neprijetnih prizorov. Zato je tudi iz moralnega ozira nujno potrebno, da se to vprašanje uredi. Že v bivši Avstriji je večina deželnih zborov sprejela zakon o odkupu duhovniške bire. Tudi kranjski deželni zbor je že leta 1894. sprejel tozadevni zakon, toda do njegove izvršitve ni prišlo, ker se je temu protivil del duhovščine. Zakon je predvideval odkup bire na podlagi povprečnih cen zadnjega desetletja. Čim so se posamezni posestniki javili z zahtevo, da se bira preeni in odkupi, se je začela gonja po vseh župnijah. Tako so nastali tako zvani sovražniki vere in cerkve, ker so vsakega kmeta, ki se je zavzemal za odkup bire, proglasili za sovražnika duhovščine in s tem tudi cerkve.

To nerazumljivo postopanje duhovščine je povzročilo, da je ostal ta zakon le na papirju.

Mi ne zahtevamo ničesar drugega, kakor da se potom končno veljavnega zakona uredi vprašanje bire, dotlej pa pobiranje ustavi. Novi zakon mora vsebovati določila, kako naj se nadomesti to, kar bi duhovščina izgubila z odpravo bire. Nesporno je, da živi velik del katoliške duhovščine v veliki bedi. Vsi vemo, da so zlasti v goratih krajih župniki in kaplani, ki ne morejo ne živeti ne umreti. Mi napredni ljudje v Sloveniji nismo sovražniki duhovščine in ne zahtevamo, da se ji bira kratkomalo odzame. Nasprotno: mi zahtevamo, da se jim dá to, kar je potrebno, da lahko vrše svojo vzvišeno nalogo med narodom. Zato tudi nismo nasprotniki končno veljavne ureditve duhovniških plač. Vsekakor pa bo morala država odpraviti neenakost tudi med duhovščino. Imamo škofo, dekane in župnike, ki so milijonarji, poleg njih pa so v enaki in često še težavnejši službi župniki in kaplani, ki so pravi berači.

Ko se bo urejevalo to vprašanje, bo treba preceniti vse cerkveno premoženje in urediti cerkvene dohodke tako, da ne bodo prišli v korist samo posameznikom, marveč da bo imela od tega korist celokupna duhovščina vsaj dotične škofije, če ne vse države. Breme, ki ga nosi narod zaradi bire, je nezno in je v nekaterih župnijah mnogo večje nego vse ostale državne in javne dajatve. Velika krivica je tudi to, da nosi breme samo kmečko ljudstvo, dočim so ostali sloji tega bremena oproščeni. To vprašanje je tako važno, da ga nikakor ne kaže še nadalje odlagati.»

Govor dr. Kramerja je napravil na vso skupščino globok vtisk. Razblinil je spletke klerikalcev, ki so vedno predstavljali slovenske demokrate kot največje sovražnike duhovnikov in cerkve, in mnogi srbijanski poslanci so priznali, da bi bilo povsem umestno, če bi se ta predlog osvojil in izvedel. Kljub temu pa je minister ver Milan Simonović v imenu vlade izjavil, da predloga ne more sprejeti. Vladna večina je seveda glasovala z vlado in predlog odklonila.

Klerikalci, ki so glasovali z vladno večino, so s tem pokazali, da jim ni za rešitev vprašanja duhovniških prejemkov na način, ki bi bil pravičen in zlasti v prilog duhovščini v siromašnejših farah.

Živahno politično življenje v Prekmurju

Klerikalne „Novine“ priznavajo okrepitev naših organizacij

Prekmurje, marca, vesti in do politične zrelosti.

Ze dosedanje občinske volitve so pokazale, da SLS ni prava gospodarica v Prekmurju. Goričansko Prekmurje itak ni bilo nikdar v taboru SLS, pri občinskih volitvah pa se je izkazalo, da klerikalci tudi drugje niso več vsegamogočni. Politična preorientacija prihaja sama od sebe. Občni zbori in drugi sestanki naših organizacij, ki jih je bilo mnogo v zadnjem času, so jasna slika ljudskega razpoloženja. Številne nove organizacije so pa živ dokaz, da ljudstvo polagoma prihaja k za-

Razumljivo je, da reže naš pokret klerikalce v živo. Temu so dali duška v svojih «Novinah», kjer je vse polno napadov na našo stranko in posamezne voditelje. Ti izbruhi sovraštva a pa so znak, da klerikalci čutijo silen porast naših vrst. Da bi si opomogli, so se z grožnjami spravili nad ljudstvo. Kdor ni naročnik «Novin», ne sme priti več blizu njihovim poslancem. Ti so baje strašno množino dobrot prinesli Prekmurju; zato bi bila grda nevhvaležnost, ako se jim sedaj kdo izneveri.

Na evangeličane, ki jih nikdar niso marali, so poslali obširen apel, kjer jih rotijo, naj gredo h katerikoli stranki, če pa že tega ne store, naj vsaj zapuste demokrate. Seveda, evangeličani vedo, kam merijo «Novine», in se temu smejejo.

Kako silen strah se je lotil klerikalcev pred naraščanjem naprednih vrst, se vidi iz tega, da je polovica «Novin» posvečena samo napadom na našo stranko. Nas Prekmurce pa to ne oplaši, nego nas ravno okrepi v našem demokratskem mišljenju. Mi smo demokrati in ne gremo za zaovozeno klerikalno politiko, ki se druži z enakimi nazadnjaki — radikali.

Politični pregled

Zadnjega februarja smo doživeli v Narodni skupščini enega najsrამოtnejših dni naše parlamentarne zgodovine. Tega dne se je vršila

razprava o strahotnih razmerah v beograjskih zaporih (Glavnjači).

Pretresal se je namreč zakonski predlog KDK o preiskavi razmer v Glavnjači. Prvi je govoril poslanec KDK Sava Kosošević, ki je ožigosal nečloveško postopanje z aretiranci in obupno stanje teh zloglasnih zaporov, v katerih so jetniki napol goli in natrpani po vlažnih celicah kakor sardine.

Najsramotnejše pa je postopanje z ženskimi aretiranci.

Govornik je navedel več primerov, med temi naslednjega: Neka 20letna uradnica je bila po 20dnevem trpinčenju v Glavnjači izgnana iz Beograda, kjer je imela stalno službo, samo zato, ker ni hotela postati priležnica sinu policijskega direktorja Lazarevića.

V Glavnjačo se zapirajo nedolžna dekleta zaradi vlačugarstva, čeprav zdravniška preiskava dokáže, da so še nedolžna.

Pogostokrat pridejo potem taka dekleta iz zaporov popolnoma propadla. Govornik je nato navedel primer neke Rusinje, ki je morala več mesecev presedeti v zaporu, ker se ni hotela udati policijskemu pisarju Milatoviću.

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

«Silila me je beda, ki me je izročila tvojemu robstvu. Zadovoljil pa se nisi samo z ugrabljenim plenom, ugonobil si tudi njega, moj najdražji zaklad na svetu. Razdružil si naju telesno, toda zvezo duha ne moreš zrušiti. Do groba mu bom ostala zvesta in nadaljevala, česar on ni mogel izvesti. Razkrila bom tvoja sleparstva ter dokazala krivdo, s katero si onesrečil njo in njenega otroka... Tako se bom maščevala zaradi umorjenca.»

«Ti se boš maščevala?» je vzdijval kakor obseden. «Nikoli ti ne bo uspelo spremeniti laži v resnico. Prej ti bom jaz dokazal, da se tvoj oče ni hotel umoriti zavoljo zavoženega gospodarstva, marveč iz nagiba, da bi se bil izognil ječi...»

Narcisa se je zgrabila za glavo, tako so jo zabolele besede, maščevalno izgovorjene.

«Kot deželni predsednik je poneveril državni denar», je grozilno nadaljeval. «Ogromne vsote so izginile v njegovem nenasičnem žrelu, za to imam jasne dokaze.»

Slična kipu je stala pred njim Narcisa. oči so ji osteklenele kot mrliču ob zadnjem dihleju.

«Vidiš, taka je čast vaše hiše in tvoja nedolžnost, jo je ščipal z ostrimi očitki. «Vedela si o poneverbi, pa si molčala, a jaz sem

končno pa si je morala svobodo kupiti z zlatnino. Govornik je pokazal sliko 16letnega dekleta, ki je bilo aretirano brez vzroka in ki so ga nato spolno zlorabili policijski organi. To sliko je pokazal poslanec Kosošević tudi dr. Korošcu.

V Glavnjači često zapirajo

mladino skupno z največjimi zločinci.

Najhujši pa je sistem, v katerem se vrši preiskava v Glavnjači. Priznanja se aretirancem naravnost izsijujejo

z mučenjem, ki je tako strašno, da aretiranec ne glede na dejstvo prizna vse, kar hočejo od njega.

Govornik je zaključil svoje poročilo s pozivom na Narodno skupščino, naj sprejme predlog Kmetstvo-demokratske koalicije in končno odpravi to sramoto. Govorili so še Stepan Radić, zemljoradnik Čeda Kosošević in dr. Kostić (SDS), ki so zahtevali isto.

Govornikom opozicije je odgovarjal notranji minister dr. Korošec, ki je označil obtožbe kot izmišljotine in je odklanjal preiskavo.

Med Koroščevim odgovarjanjem je nastal v skupščini silen hrup. Ugovori so postajali vedno bolj ostri in naenkrat je prišlo med poslanci do spopada. Člani vladne večine so navalili na opozicijske poslance. Nastal je

pretep, kakršen v zgodovini naše Narodne skupščine še ni bil zabeležen.

Ko so se duhovi pomirili, je dr. Korošec nadalje branil Glavnjačo, kar je vzbujalo med opozicijo viharne proteste. Razume se, da je pri glasovanju

vladna večina radikalov, Davidovičevih demokratov, klerikalcev in muslimanov odklonila predlog.

Naši klerikalci so se s tem zopet pokazali v pravi luči, ki ne potrebuje komentarjev.

Da vlada še bolj pokaže svoje nasilne metode, se je začela igrati z razpravami o novem državnem proračunu.

se ponižal, zato da sem te povihal za graščakinjo in pokril sramoto s svojim plemenitim imenom. V zahvalo si se mi izneverila ter stopila v vrsto mojih nasprotnikov.»

Kakor težko kamenje so padale te besede na njeno potrto dušo. V graščaku je kipelozmagoslavje.

«Stori, kar hočeš», se ji je posmehnil. «Pojdi in razvij me med svetom kot hudočelca; reci, da sem te prisilil stopiti v zakon; jaz bom pa dokazal, da me je pregreha tvojega očeta nate priklenila.»

Globoko so ponižale Narciso njegove trpeke besede. «Oče je nedolžen!» je vzdihnila z boleznim glasom. «Namen tvojega govorjenja je, da bi me oplašil in prisilil molčati. Ne misli pa, da sem brez braniteljev, moja brata me bosta varovala.»

«Karol in Evgen ne pojmeta proti meni, sicer pa lahko vprašaš očeta...» je ponovil svojo trditev. «Poneverba je tajnost med mano in grofom Tulipanom, a bo prenehala biti skrivnost, čim bom primoran govoriti. Brata najbrž ništa poučena v tej zadevi, ti pa — povej, ali poznaš očetovo krivdo?»

«Nič nisem vedela o tem in tudi ne verjamem...» Narcisa je povescila oči, dušilo jo je pritajeno ihtenje.

Graščaku so se naježile obrvi, oči so se mu izbulile, krčevito je stisnil pest ter jo je dvignil nad njeno glavo. V tistem hipu so zaškripala vrata, grof Tulipan se je prikazal na pragu.

«Čestitam, Lambert, izvrstno si pogodil», ga je starec laskavo pohvalil. «Zanimajo me

Pravih stvarnih razprav o proračunih posameznih ministrstev sploh ni.

nego se tako hiti, da sta na primer proračuna ministrstva za zdravje in finančnega ministrstva bila odpravljena kar v par urah.

Klerikalci temu nečuvnemu početu brez odpora in mirno drugujejo, kakor da ne bi šlo obenem tudi za slovenske koristi. Res, spretno poslance si je izbrala Slovenija, da zastopajo njene koristi v Narodni skupščini.

Kakor se v političnih krogih govori, bo po končani proračunski debati zopet stopilo v ospredje

vprašanje koncentracije.

V narodni skupščini bo prišlo na dnevni red vprašanje inozemskega posojila.

V zunanem svetu je važno

zasedanje sveta Društva narodov v Ženevi.

Med važnimi mednarodnimi vprašanji, ki se obravnavajo sedaj v Ženevi, je na dnevnem redu tudi prošnja držav Male antante za preiskavo glede uvažanja strojníc na Medžarsko in tajnega oboroževanja Madžarske.

DOPISI

STRAŽIŠČE. V nedeljo 11. t. m. ob petih popoldne bo priredilo tukajšnje Sokolsko društvo svojo telovadno akademijo v Sokolskem domu in se vabijo vsi občani in meščani, da se prireditve v največjem številu udeležijo. Dolžnost naša je, da vsestransko podpiramo društvo, ki vzorno goji telovadbo in vrši poleg tega prosvetno delo z raznimi predavanji in gledališkimi predstavami. Kljub temu, da je društvo še zelo mlado, bo gledališki odsek v najkrajšem času priredil že stoto predstavo. Zeleti bi bilo le to, da se vaščani, posebno fantje in dekleta, bolj oprimejo tega društva, ki je popolnoma demokratično in se ne dela nobena razlika med stanom. Ker se bo pričelo takoj z redno telovadbo za letni nastop, vabimo vse fante in dekleta, da se odzovejo našemu vabilu in se prigrasijo k redni telovadbi. Starše pa prosimo, da pošljejo svoje otroke v telovadnico. Ponovno Vas vabimo, da se v nedeljo polno-

podrobnosti, prišel sem, da se osebu pogovoriva.»

Graščakova srditost in hčerina otožnost sta mu nenadoma skalili živahnost, njuno obnašanje je razodevalo napeto razprtijo, iz česar je sklepal, da se je moralo nekaj priptiti. Poznal je hčerino skrivno nagnjenje do Emila, katerega ni mogel zatreti, čeprav jo je pregovoril, da ga je odklonila. Njeno žalost je smatral za javno priznanje ljubezni, izzvano po izidu dvoboja.

«Oče, ali je res, da me nisi žrtvoval zaradi gospodarskega poloma, marveč iz strahu pred ječo?» je začela brez ovinkov. «Lambert mi je povedal...»

Starec je pogledal v tla, zamolkel vzdih se mu je izvil iz prsi.

«Ti molčiš?» je vztrepetala po vsem telesu. «Torej je resnica...»

Grofu je zlezla glava med kolena — nemo priznanje njegove krivde. Hčeri se je zavrtelo pred očmi, sesedla se je v naslanjač in omedlela.

«Narcisa!» je Tulipan kriknil prestrašen ter ji je dvignil glavo. «Vzdrami se in poslušaj, nisem ti še vsega povedal. Po zdravniku, pomagajte, umira!»

Tulipan je hotel planiti iz sope, toda Lambert mu je preprečil izhod, krepko ga je potisnil nazaj v sobo, srd in zaničevanje sta se spajala v njegovem pogledu.

«Miruj, Ležiščan!» se je starec uprl njegovemu ravnanju. V njegovem srcu je pričela vreti jeza, ponosno se je vzravnal pred zetom ter mu je resno zapretel. Iz njunih oči je švigal plamen in zobje so jima šklepetali.

številno udeležite telovadne akademije, da vidite na lastne oči uspeh in napredek sokolske vzgoje.

BITNJE PRI KRANJU. V nedeljo 26. februarja t. l. se je vršil pri nas krasno uspeli ustanovni občni zbor prostovoljnega gasilnega društva za Zgornje, Srednje in Spodnje Bitnje. Društvo se imenuje prostovoljno gasilsko društvo Bitnje. Udeležba na zboru je dokazala, kako potrebno je pri nas to društvo. Poleg številnih domačinov so nas v obilnem številu posetili tovariši bratskih društev iz Kranja, Stražišča in Zabnice pod vodstvom svojih društvenih načelnikov. Po pozdravnih nagovorih tov. J. Porente in V. Rojine na domačine in goste je v imenu gasilske župe v Kranju in gasilnega društva v Kranju odzdravil v vzpodbudnem govoru načelnik gasilnega društva v Kranju tov. Rici Mayr, v imenu društva v Stražišču pa tov. načelnik Jakob Bajželj, ki sta nam iz dolgoletnih izkušenj v gasilstvu dala mnogo praktičnih nasvetov. Po sprejetju društvenih pravil so se vršile volitve odbora, ki je bil soglasno izvoljen takole: načelnik J. Porenta, poveljnik in tajnik V. Rojina, namestnik J. Rahonc, blagajnik A. Kern; odborniki: Al. Hafnar, A. Ziherl, A. Hafnar, L. Bašar, C. Lužan, F. Ziherl, A. Stare; namestniki: F. Velikanje, F. Hafnar, V. Hafnar in J. Hartman; pregledniki računov: I. Fabjan, V. Rahonc, A. Porenta. Po volitvah se je sprejelo v društvo 68 rednih članov, ki so položili v roke tov. načelnika slovesno obljubo, in se je vpisalo 169 podpornih članov. Po določitvi članarine in po raznih vzpodbudnih govorih se je občni zbor zaključil. Pri tej priliki se je nabralo okrog 500 dinarjev prispevkov, pri čemer so se posebno odlikovali tovariši iz Stražišča. Novoustanovljeno društvo pa si je poleg glavne naloge, pomagati bližnjemu v nesreči, nadelo tudi važno kulturno misijo ter prosi cenjeno občinstvo za vsestransko podporo, da mu bo čim prej mogoče nabaviti potrebno orodje. Zato pa bo imelo že v začetku meseca maja svojo prvo prireditev, na kar se cenjeno občinstvo in sosednja društva že danes opozarjajo.

MOTNIK. V številki 8. «Domoljuba» se nekdo spotika nad sestavo napredne gospodarske liste za občinske volitve. Prosimo g. dopisnika, naj javno pove, kaj ve o katerem kandidatu na naši listi, da tako skrivnostno namiguje, češ, ljudje jih že od prej poznajo. Zahrbno napadanje ni krščanska čednost. Ker se hvali delovanje žu-

pana g. Novaka ter naštevajo njegove zasluge in celo občinsko premoženje ceni na četrt milijona kron, bi bilo zanj še lepše, da bi navedel vrednost občinskega premoženja v vinarjih. To bi bila šele milijonska vsota!

LETUŠ V SAVINJSKI DOLINI. Tu je nedavno umrl g. Ignacij Peržan, časti vreden mož. Pogrebnege sprevoda se je udeležila velika množica ljudi, a duhovništvo je pokazalo nekak odpor, češ, da je pokojnik bil liberalec. Na pokopališču se je hotelo več ljudi z nagovori posloviti od svojega tovariša, a je duhovščina temu nasprotovala. Vzlic temu je govoril g. Miklavžin, za kar mu velika hvala. Mislimo, da Bog ni nikdar ukazal, samo klerikalce slovesno pokopavati.

SODRAŽICA. Dne 16. t. m. bo odšlo več bratov iz našega društva v Kanado. Gasilsko in sokolsko društvo bosta priredili skupno vsem odhajajočim poslovlilni večer 10. t. m. pri tovarišu Drobničiču ob osmih zvečer. Dolžnost članstva je, da se večera v polnem številu udeleži. Odhajajočim želimo na potu kakor potem v tujini obilo sreče. Obenem jih prosimo, da ostanejo še nadalje v tesni zvezi s svojim domačim krajem. — Dramski odsek Sokola v Kočevju bo gostoval v ponedeljek 19. t. m. ob treh popoldne na našem odru s tremi šaljivimi operetkami s spremljevanjem lastnega orkestra. Naklonjeno občinstvo in vse druge, ki se hočejo dobro nasmejati, vabimo, da v obilnem številu posetijo predstavo in pokažejo, da znajo ceniti goste.

SEMIČ. V nedeljo 4. t. m. se je vršil redni občni zbor Sokola pri br. Bukovcu. Izvoljen je bil naslednji odbor: starosta Janko Ogulin, namestnik Franc Drganc, tajnik Anton Sever, blagajnik Ivan Riglar, načelnik Lojze Golobič, vadiatelj Ivan Kralj; odborniki: Anton Nampelj, Ivan Golobič, Matija Brunskole, Martin Stezinar, Ivan Bukovec, Josip Vidmar, Ivan Doltar. Omenimo še, da se je priglasilo 14 telovadcev. Žal, da ni telovadnice. Telovadci so vedno odvisni od vremena, ker je samo na prostem dana prilika za vežbanje. Skrajno potrebno bi bilo, da bi se zgradila vsaj mala lesena baraka, kjer naj bi imel Sokol svoje zavetišče in knjižnico. — Občina Semič je dosegla nov sejem za živino in blago na dan 15. marca vsakega leta, kar je za našo siromašno občino velikega pomena. Ker je Semič nekako središče v Beli Krajini, se vabijo na sejem kupci kakor tudi prodajalci. Občinskemu odboru svetujemo,

naj bi poskusil doseči še en sejem, in sicer v mesecu novembru. Če bi pa to ne šlo, naj bi se sejem, ki se vrši 25. julija, prestavil na mesec november.

STARI TRG OB KOLPLI. Letni živinski sejem, ki bi se moral vršiti 18. t. m., je preložen, ker je ta dan nedelja, in se bo vršil 17. t. m., to je na soboto, kar naj kupei kakor prodajalci vpoštevajo.

KOPRIVNICA PRI RAJHENBURGU. V nedeljo 26. februarja se je vršil tukaj ustanovni občni zbor krajevne organizacije SDS za občino Koprivnico in Veliki kamen. Udeležilo se ga je okrog 40 zavednih mož in mladeničev, ki so izvajanja sreskega tajnika g. Malgaja pozorno poslušali. Govornik nam je razložil pomen stranke in posebej še poudarjal veliko važnost krajevnih organizacij, ker v slogi je moč, v neslogi pa smo slabiči. Za svoj govor je želel govornik navdušeno odobravanje. Pristopilo je takoj 22 članov in tudi plačalo članarino. Naročilo se jih je tudi lepo število na «Domovino». Koprivniška krajevna organizacija, ki je na skrajni meji naše mariborske oblasti in šmarskega sreza, bo sčasoma močnejša trdnjava napredne ideje. Tako je prav! Le naprej, po tej poti, ki smo si jo začrtali! Le v napredu bo naš spas.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. V soboto 25. t. m. se je vršilo konstituiranje krajevne organizacije SDS za občino Sv. Krištof pri g. Karlu Purgu v Sv. Marjeti. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. Franjo Kokalj, železniški višji nadzornik v pokoju, bivši gerent občine Trbovlje za tajnika g. Zvonko Kajtna, trgovski potnik v Trnovem, za blagajnika g. Ferdo Tičar, davčni nadupravitelj v Sv. Marjeti. Odborniki so gg.: Josip Horjak, Karel Golob, Josip Kapla, Anton Pečnik, Matevž Logar, Ignac Lubej in Vinko Zupančič. Navedeni odbor bo imel obvezno 14dnevne seje, na katerih se bodo pretresala razna vprašanja v delokrogu občine Sv. Krištof.

LAŠKO. V vsej Sloveniji menda ni občinske uprave, ki bi tolikokrat odpuščala in zopet nastavljala občinske nastavlence, kakor to prakticira občinska uprava občine Sv. Krištof. Ako pri nas odpusti celokupni odbor soglasno kako pisarniško moč, se razpusti ves občinski odbor samo zato, da se ista pisarniška moč, ako je pristaš SLS, potom klerikalnega gerenta zopet sprejme nazaj v službo. Ponavadi privleče tak gerent na

Tako sta si stala nasproti z iztegnjenimi rokami, čakaje, kdo bo prvi udaril.

«Prepovem ti vsako priznanje svoje krivde», je siknil Lambert ko razdražen gad. «Tvoja hči je moja zakonska žena, zato ne trpim tega madeža na svojem imenu. Svetujem ti, da izgineš iz moje hiše, tukaj ne maram tujega gospodarja.

«Ali hočeš biti morilec svoje žene, s katero si se pravkar poročil? To ni častno za graščaka!»

«Ne boj se njene hipne omotice. Hujše bo zate, ko se bo prebudila. Svetujem ti, da se odstraniš.»

«Bojiš se priče svojemu krutemu ravnanju. Nikamor se ne umaj neni.»

«Pojdi in molči», ga je potisnil proti vratom.

«Pojdem, ako mi daš zagotovilo, da se hčeri ne bo nič žalega prigodilo.»

Še preden mu je Ležiščan odgovoril, sta prispela Karel in Evgen, Tulipanova sinova. Vrnila sta se z borišča, kjer sta čakala zdravnikove izjave.

«Beži, Lambert!» sta sopihala pred graščakom. «Krogla je zgrešila pravo smer, zdravnik odkimava z glavo, ovadba je neizogibna.»

«Ali živi?» se je graščak nekoliko prestrašil.

«Oče, Narcisa!» sta kriknila brata, ki sta v tistem hipu zagledala omedlelo sestro. «Kaj se je zgodilo?»

«Trenutna slabost brez nevarnosti in posledic», je razlagal oče Tulipan, da zabriše morebitne vtise sinovoma, katerih prihod mu

ni bil prijeten v tem primeru. «Karel, prinesi mi skodelico vode in brisačo.»

«Tukaj ni prostor za zdravljenje», je graščak odsvetoval. «Rajši jo nesimo v spalnico, semkaj bi lahko prišel kak nepoklicanec in tako bi nastale nepotrebne govornice.»

Kakor otroka jo je vzel v naročje, nesel jo je v spalnico ter jo položil na njeno postelj. Izročil jo je varstvu vestne sobarice, na kar se je vrnil s poročilom, da se je Narcisa prebudila.

«Kam so odnesli ranjenca?» je pričel nemirno poizvedovati.

«V mestno palačo, v njegovo stanovanje», mu je odgovoril Karel, starejši grofov sin. «Tam je v oskrbstvu svojega strežnika in služabnice Ane. Čudež bi se moral zgoditi, ako bi okreval.»

«Da bi že skoro poginil!» je zaželel Ležiščan. Tudi grofa so opajale enake želje; tako bi se znebil nevarnega nasprotnika in Lambert bi pospešil ženitovanjsko potovanje.

«Torej kaj boš ukrenil?» je Tulipan vprašal zamišljenega graščaka.

«Odpotoval bom, čim bo Narcisa ozdravela. Poletela bova na jug, kjer ostaneva toliko časa, dokler ne bo dvoboja prerasla trava.»

Tulipan je ozelenel, ugriznil se je v ustnico nejevoljen, ker mu je zet prekrižal načrt, zakaj nadejal se je, da jo bo sam brez žene popihal čez mejo.

«Vidva me bosta pospremila do meje», se je Lambert priporočil Karlu in Evgenu, vedoč, da jima bo s tem ustregel ter ju pridobil za svoje nazore. Bila sta raznosajena lahko-

živca, rojena za uživanje in zabavo; služba jima je bila postransko opravilo, nad vse sta ljubila veseljačenje in izlete.

«Pripravita se, da čimprej odrinemo», jima je naročil. «Ako bi se mi slučajno vnela tla pod nogami, tedaj vama bom izročil Narciso v varstvo in pobegnili sam v tujino. Emil odhaja v večnost s prestreljenimi prsmi, jaz pa drvim čez mejo, kjer bo padel zastor in zakril odigrano dejanje.»

Svaka je vzradostila njegova ponudba, poleg spremstva sta mu obljubila tudi pomoč ako bi ga oblastvo pričelo zasledovati. Poslovila sta se z zatrdilom, da bosta v najkrajšem času pripravljena za odhod.

Grof Tulipan in graščak Lambert sta ostala sama v dvorani. Stala sta vsak pri svojem oknu in zrla v dolino. Molče sta se približala čez nekaj časa in se gledala kakor za stavo, kdo bo prvi spregovoril.

«Zakaj si ji povedal?» se grof ni mogel več premagovati. «Častno si mi obljubil molčati...»

«Povod mi je dala za to; priznala je svojo ljubezen do Emila, do mene pa je izrazila sovraštvo in zaničevanje. Narcisa drži z umazano tujko, ki me je javno osramotila. Zagrozila mi je z maščevanjem, zato naj ne javka, ako sem ji to očital. Moral sem iznajti nekaj, da sem ji zavezal jezik. Seveda bom molčal, pa tudi ona naj se zaveda mesta, do katerega sem ji pomogel. Tukaj naj izbira.»

Kakor obtoženec pred sodnikom, tako je drgetal grof ob graščaku v tih zavesti, da hčerinega značaja ne more izpremeniti. Poznati je nieno trmo in razlagal posledice, ka-

pritisak farovža s seboj kar celo vrsto klerikalnih eksponentov. Tako je napravil tudi sedanji gent. Na pritisk laškega dekana in tajnika SLS za okraj Laško je brez odobrenja občinskega odbora bil nastavljen g. A. Hauptman kot občinski tajnik. Ta gospod ni domačin, ne pozna razmer v naši občini in nima pojma o naši občinski administraciji. Ker je eksponent SLS se za vse to seveda ne vpraša.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Naš g. župnik je pričel zopet boj proti «Domovinarjem» in se poslužuje v ta namen v prvi vrsti žensk. Nedavno se je v večji družbi v farovžu izrazil, da sta vasi Trnovo in Trnov hrib izgubljeni in da tamkajšnji prebivalci ne obiskujejo cerkve. Razumemo dobro: G. župniku ni prav, da ima v omenjenih krajih vsaka hiša naročeno «Domovino». Povemo ponovno g. župniku, naj pusti nas in našo «Domovino» pri miru in nam naj ne vsiljuje «Slovenca» ter «Slovenskega Gospodarja», ker smo se odločili za pošteno «Domovino», ki nam je ljubša kakor pa klerikalni časopisi, s katerimi nas hočejo držati še v nadaljni temi.

SV. LENART NAD LAŠKIM. Našemu g. župniku nikakor ne ugaja list «Domovina», kar mu radi verjamemo. Saj je to časopis, v katerem se čita prava resnica, kar najhuje boli tukajšnje klerikalce. Odkar so se zvezali samostojni demokrati z radičevci, piha v naši fari čisto druga sapa, katero že tudi g. župnik občuti.

REČICA PRI LAŠKEM. Do 31. t. m. se morajo po zakonu izvršiti volitve delavskih zaupnikov. Za naš okraj imajo te volitve velik pomen. Rudarji! Delavci! Pri tej priliki se vam nudi najboljša priložnost, da si izvolite zastopnike takega kova, ki bodo dobro razumeli in vpoštevali težnje vseh delavskih slojev, ki bodo imeli pri delodajalcih zaupanje in z njimi znali obravnavati o socialnem položaju nepristransko. Nikar ne poslušajte komunističnih in klerikalnih koristilovcev ter plačanih agitatorjev, saj imate že dovolj klerikalnih obljub. Povejte vsakemu takemu hujšaku, da nam g. dr. Gosarjev pravilnik o bratovskih skladnicah še ni ušel iz spomina. — Rudar.

FRAM. Pravijo, da bi nekdo rad odvezel trafiko ubogemu invalidu. Upajmo, da oblastva tega ne bodo dopustila, saj mora ubogi invalid tudi zneti kakšne dohodke, da lahko živi.

ŠMARSKI OKRAJ. Na svojem popotovanju mi vedno kaj pade v popotno torbo. Klerikalcem

mora presneto slaba prestí, da skušajo izkoristiti zadnje iskre svojega upanja v povečanje števila pristašev. Klerikalci imajo v našem okraju vsa dela v svojih rokah; tako gradijo cesto iz Pilštana skozi Prevorje do Sv. Urbana na Slivnici. To podjetje vodi klerikalec. Gradi že teh par kilometrov dolgo cesto celo vrsto let. Ima namreč zaposlenih samo par mož, ki so njegovega mišljenja. Na ta način bo delal lahko še deset let, a davkoplačevalci trpijo občutno škodo. Slišal sem od tamkajšnjih prebivalcev pritožbo, naj bi se že vendar enkrat zaposlilo toliko delavcev, da bi se cesta dovršila še to leto. Bojimo se, da se bo isto zgodilo z novo cesto iz Pristave do Zibike.

RUŠE. (Tukajšnjemu delavstvu k predstoječim občinskimi volitvam v postno premišljanje.) Pri zadnjih občinskih volitvah ste izvolili v občinski zastop kar 9 komunistov, med temi dva očitna. Ker so bile zadnje občinske volitve razveljavljene, se bodo vršile 18. t. m. nove. Kakor smo slišali, hočejo komunisti pri teh še hujše zavihetati bič nad domačini, Rušani, zakaj le? Vemo, da to ni volja vas vseh, ampak je to le volja vaših voditeljev, ki vas zastrupljajo s komunističnimi idejami, vas terorizirajo, vas hujšajo proti delodajalcem in vam vcepljajo mržnjo in sovraštvo do domačinov, Rušanov. V tem obstoja vsa skrb teh generalov za vašo socialno izboljšanje. Ko pa pridejo volitve, derete slepo za njimi, kakor da bi imeli samo oni patent za pametno gospodarstvo v občini, ki je še niti od zunaj ne poznajo, tem manj od znotraj. Saj so samo od danes do jutri tukaj. Kako plava vsa tvornica v komunističnih vodah, kaže najbolj dejstvo, da so izrinili vse zmerne socialistične zastopnike z liste in jih nadomestili s komunisti. Čudimo se posebno starejšim družinam, ki se bodo kmalu začele posluževati domovinskega zakona, da bolj zaupajo tujcem nego domačinom, da so bolj vneti za prevratno komunistično nego za domačo gospodarsko politiko. Očitajo nam da smo kapitalisti. Kdo pa? Ali ni vaš glavni vodja g. Magdič večji kapitalist kakor smo mi? Spominjamo se še, kako je prihajal ta gospod pred leti v Ruše na komunistične shode in tam rohnel proti vampastim kapitalistom. Pa poglejte si njega! Vprašajte ga, ali bi soglašal z uveljavljenjem komunističnih idej na lastni osebi! Tako pretipajte vse svoje voditelje, dajte na rešetó vse njihovo delovanje in prepričali se boste, da so njihove besede in obljube

prazne in se ne morejo uresničiti. Komunizem v naši državi nima tal. Cemu se izneverjati poštenemu in zmernemu socializmu in se vdajati utopijam prevratnega komunizma! Bič, ki so spletili za naše glave, lahko vzame kdo drugi v roke in ga zaviheti nad njihovimi in vašimi glavami. Toda tega vam ne želimo, ker bi lahko bič zadel tudi nedolžne. Držite se rajši delavske Unije in razmerje med domačini ter delavstvom se bo izboljšalo vsem v prid in zadovoljstvo.

NOVA CERKEV-PODLEHNIK. V 7. številki «Slovenskega Gospodarja» je pod naslovom Sv. Trojica v Halozah bil v listnici uredništva odgovor: Dopis tožljiv! Ker poznamo dopisnike iz naše občine, jim svetujemo, naj nikar ne blatijo po časopisju oseb, kakor jih doma okoli. Skrajni čas je, da enkrat spregovorimo resno besedo. Pustimo politiko pri miru ter se raje lotimo složnega dela, da se ne bo od nas vedno slišalo, da se le prerekamo. S tem škodujemo samim sebi in koristi vse občine trpe. Kakor pa je razvidno, naši gospodje nočejo tega razumeti, nego jim celo prija to prerivanje. Dokler boste, gospodje, vodili farovško politiko, ne bomo dosegli skupnega dela. Ali ni to sramota, da se mi, ki smo tukajšnji rojaki, prepiramo zaradi politike župnega upravitelja? To ne prinaša niti vam niti nam niti vsej občini nobenega uspeha, ampak le škodo.

POLENSAK PRI PTUJU. Gospod urednik, tudi mi Polensani bi prosili za malo prostora v našem listu. Kakor vsako leto smo tudi letos sli možje in žene po listke za velikonočno spoved. Naš g. župnik pa nas je ob tej priliki močno ošteval zaradi časopisov, ki niso od njegove stranke. To smo imeli kaj poslušati. Kdor mu ni obljubil, da bo takoj vrnil «Domovino», «Jutro» ali «Večernik», temu ni dal listka. Imenoval nas je celo pagane. Opozarjamo gospoda župnika, naj opusti takšno početje, sicer bomo prisiljeni zavzeti druge korake. Naša romarska cerkva, daleč okoli sloveča, nam gotovo ne bo zamerila, če bomo opravili sv. spoved brez listkov.

PRECETINCI. Klerikalci hude svojo jezo tako, da pošiljajo raznim naprednjakom nepodpisana pisma. Eno takšno žaljivo pismo sem prejel tudi jaz. Pisu sem na sledu. Ko ga bom izsledil, ga bom izročil roki pravice. — Štefan Hožjan.

LJUTOMER. V nedeljo 18. t. m. bo priredila naša podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v drevnici in sadovnjaku osnovne šole tečaj

terih bo z njo vred deležen tudi on sam in vsa njegova hiša. Do grla je bil že naveličan ležiške ošabnosti, a moral se je premagovati in nadeti krinko hinavstva, da popravi hčérine napake.

«Za tvojo odkritosrčnost ti dolgujem zahvalo», se mu je začel prilizovati. «Zanesem se, da ne boš nič ukrenil, kar bi škodovalo najinemu prijateljstvu. Ne zamerim ti, če si kršil obljubo — Narcisa te je izzivala — saj nisi mogel drugače ravnati.»

«Kakor mi je posodila, tako sem ji vrnil», je potrdil Lambert. «Sicer pa, nehajva s praznim besedičenjem, ob priliki bova nadaljevala. Za zdaj mi je važnejše tvoje mišljenje o dogodku pred poroko. Povej mi brez okolnosti, kaj misliš o meni in o tujki, ki me je hotela javno osramotiti. Po tvojem mnenju te bom sodil, ali si moj prijatelj ali sovražnik.»

Tulipan je prisiljeno zakašljal, ker ni bil pripravljen na odgovor, ki ga je zahtevalo vprašanje. Graščaka je jezilo njegovo odlašanje ter je nadaljeval z osornim glasom: «Ako stopiš v vrsto mojih nasprotnikov, veš, kaj te čaka... Emila je podrla moja krogla in Narcisi sem zamašil usta z očitkom tvoje krivde...»

«Meni boš prizanesel», se je grofu zašmílila njegova edinka, žrtvovana za njegove napake. «Mlada je in neizkušena, spreglej, če se je nepremišljeno izrazila.»

«Ali meniš, da je ne ljubim? Nisem podivjanec, da bi se radoval nad trpljenjem slabotne ženske; hočem pa, da mi odkriješ svoje mnenje in izrečeš sodbo v zadevi Leonore Pelan...» (Dalje prihodnjič.)

Med iskalci zlata na skrajnem severu

Po spominih M. Muca napisal I. Albreht.

Propovednike volijo verske občine same. Po manjših seliščih so to preprosti ljudje brez posebne duhovniške naobrazbe, po večjih centrih pa so šolani; kajti tam, kakor sem že spredaj omenil, imajo malakani svoje verske šole. Ob raznih prilikah posečajo taki obraženi propovedniki tudi oddaljenejske verske občine, kjer se potem sestajajo s svojimi verniki.

Izpovedi in obhajila ne poznajo.

Edini okrask njihovih molilnic so sveto-pisemski napisi po stenah. Poleg nedelj praznujejo tudi svoje praznike. Ob nedeljah in praznikih se dopoldne in popoldne sestajajo v svojih molilnicah, kjer jim propovednik bere razne citate, oziroma odlomke iz biblije, potem pa pridiguje o tem. Ko on konča, ima tudi vsak izmed vernikov pristop na oder, ako se čuti za to poklicanega in sposobnega. Govori takih preprostih vernikov so včasih uprav kratkočasni.

Svinjskega mesa malakani ne jedo in tudi jedi si ne belijo s svinjsko mastjo. Namesto nje rabijo mešanico iz gosje in ovčje masti. Zato tudi redé mnogo perutnine, gosi, race in kokoši ter obilo ovac.

Ko se malakanu rodi dete, povabi oče kuma in kumo, propovednika in sorodnike ter priredi gostijo. Obreda pri tem po naših pojmih ni nobenega (v cerkvenem oziru). Propovednik pride, bere nekšne molitve in vpiše

ine, ki ga je oče novorojencu izbral, v matično knjigo. S tem je obred zaključen, nato se pa začne gostija. Prva je na vrsti juha od gosjega mesa in jagnjetine z rezanci, potem pa meso, gosje in ovčje. Ker ne kade tobaka, ni pri takih gostijah nikdar oblakov dima, kakršni so pri nas ob podobnih prilikah skoro reizogibni. Prav pridno pa pijejo čaj z varenjem. Varenje je nekak kompot, zelo sladak, pripravljen iz malinja. Nikdar tudi človek pri njih ne vidi alkohola v hiši, zato se tem bolj čudi, ko vidi goste na koncu take pojedine prav pošteno pijane. Naberejo se ga gotovo toliko, da so prav židane volje. Za tujca nerazumljivo in nekako brez zveze zveni vprašanje, s kakršnim se gostje tu pa tam med pojedino obračajo do gospodarja: «Kje imaš banjo?» Čim gospodar označi prostor, odide gost iz sobe ter se čez nekaj časa vrne dokaj židane volje spet k družbi. Tako izmenoma odhajajo in se vračajo, dokler niso nazadnje vsi pošteno pijani. Običaj pri malakanih namreč zahteva, da ne hranijo nikdar nobene alkoholne pijače v sobi in da je tudi nikdar ne prineso na mizo, pa naj bi bila še taka slovesnost. Pač pa imajo za posebne prilike vedno dovolj «božje kapljice» shranjene v kopalni banji, kamor jo hodijo potem gostje pit. Seveda ne pijejo vina, ampak samo žganje, a tudi to le iz kozarcev, kakršne rabimo mi za vino.

Pri tej priliki bodi omenjeno, da so pripadniki te verske sekte zelo strogi glede snage. Tla po njihovih hišah so slična našim parketom. Tudi premore skoro vsaka hiša kopalno banjo, ki jo pridno uporabljajo.

za obrezovanje, snaženje, sajenje in precepavanje sadnega drevja točno ob pol 9. uri dopoldne. Pridite vsi člani in prijatelji sadjarstva! Tečaj bo vodil sreski ekonom g. Štampar.

SOTINA (PREKMURJE). Tudi naš najsevernejši kot Lendavske doline se drami. Bilo nas je že nekaj organiziranih pri krajevni organizaciji SDS Sv. Jurij, a sedaj smo se odločili, da se postavimo na lastne noge. Tako smo imeli v nedeljo 26. februarja ustanovni občni zbor lastne krajevne organizacije, ki je nad vse dobro uspel. Pristopili smo vsi, ki smo bili do sedaj včlanjeni pri Sv. Juriju, in še nad 20 novih, tako da šteje naša organizacija že ob ustanovitvi nad 50 članov. Sledilo jih bo pa še več, za kar nam jamči naš novi odbor, v katerem so najvplivnejši možje in fantje naše občine. Tudi za «Domovino», katero sta nam delegata od jurjevske krajevne organizacije priporočila, se bomo odslej bolj zanimali in smo to zadnje sklenili: kdor jo ima, jo obdržal bo, kdor pa še ne, pa le hajdi po njo! — Sotinski demokrati.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

REDKA LUCERNA IN KAKO JI ZGOSTIMO KOŠNJO.

Redka lucerna daje slabe košnje. Lucerna postane redka iz različnih vzrokov. Krivo je lahko slabo seme, ki je bilo premalo kaljivo. Krivi so pa lahko tudi drugi vzroki. Lucerna lahko postane redka, če ji je mraz škodoval ali če so jo takoj prvo leto napadli črvi ali ogrci, kar se rado pripeti, če je prišla lucerna na njivo, ki je izpostavljena vpadom kebrov ali majnikovega hrošča. Tudi drugi škodljivci, plevel in koreninske bolezni ji lahko škodujejo, če nismo mogli proti takim poškodbam ničesar ukreniti.

Vzrokov je torej dovolj, da se nam lucerna zredči in da trpi zaradi tega ves njen pridelek. V takih primerih moramo zredčeno lucerno zgostiti. Na podlagi dosedanjih izkušenj dosežemo v tem oziru še največ uspeha, če posejemo med lucerno pripravno travo, ki hitro raste in daje po več košenj na leto, slično kakor lucerna. V ta namen se še najbolj priporoča laška ljulika, ki na-

pravlja ljuliki podoben klas z malimi, ploščato-stisnjenimi in osinastimi klaski in ki ima bujno rastoče, svetlozelene liste. Laška ljulika se hitro in dobro obraste in daje prav dobro košnjo in tečno klajo. Trpi pa le dve do tri leta. Dve leti daje prav dobre košnje, pozneje se pa začne izgubavati in postane bolj redka. Za dve leti pa kćšnjo lucerne izdatno dvignemo, če sejemo vmes laško ljuliko.

Laško ljuliko je posejati med redko lucerno sedaj v zgodnji spomladi. V ta namen je lucerno prevlačiti z ostrimi branami, da zrahljamo zemljo pri vrhu v toliko, da se skrije seme laške ljulike. Za 1 ha vzamemo po potrebi 5 do 10 kg semena ali na en mernik posejemo pol do enega kilograma, kar se ravna po tem, kako je lucerna zredčena in koliko praznega prostora je vmes. Ko smo s posetvijo laške ljulike gotovi, je njivo vnovič pobraniti in če mogoče obdelati še z valjarjem, da se travno seme pritiska v zemljo.

Laška ljulika nam dá že v prvem letu nekaj košnje, glavno košnjo pa daje seveda v drugem in tretjem letu. Po tem času pa kaže lucerno zopet preorati, že leto prej pa pripraviti in obsejati kako drugo pripravno zemljišče z lucerno, da ne ostanemo eno leto brez njene košnje.

KAKO JE POMAGATI ZIMSKEMU ŽITU.

Zimsko žito bo letos marsikod prizadeto po letošnji zimi, ki je bila v zadnjem času več tednov brez snega in razen tega še suha. Nastopila je vrhu vsega še mrzla burja, ki je mladi, nezavaro-vani strni prizadela tudi škodo. Po mnogih legah je trpelo žito tudi zaradi zmrzline, ker je zemlja čez noč zmrzovala, podnevi se je pa zopet otajala. Prav lahko se je pa tudi zgodilo, da so žitne rastline v pravem pomenu besede tudi pozeble, ker niso imele potrebnega varstva.

Naša dolžnost je, da o prvi priliki pregledamo zimске posetve in da se prepričamo, če je kaj škode nastalo in kakšna je ta škoda. Če vidimo, da je trpelo žito zaradi zmrzline, potem je edina pomoč, da take njive povaljamo in da s tem pritisnemo na pol izrute rastline zopet na zemljo. To je storiti, kakor hitro je zemlja zadosti suha, da se ne prijema valjarja. V tem kakor tudi v vseh drugih primerih pozebe je pa skrbeti, da se prizadeto žito okrepča in obraste. Najbolj mu bomo pomagali z gnojenjem. Gnojnica in čilski soliter delata čudeže v takih primerih.

no kakor je še danes običaj med Slovenci na Koroškem, perilo, obleko, živino ter zlato. Stanovanjske oprave v našem zmislu ne dobi, ker po svojih domovih malahani sploh ne uporabljajo dosti oprave.

Nevestina obleka je bela, a glavo ji krasi venec iz umetnih cvetic. Pri tem je posebno priljubljena rdeča barva. Posebnega nakita neveste običajno nimajo, če izvzamemo zlato ogrlico in zapestnico. Samo premožne neveste nosijo ogrlice in zapestnice iz zlatih «samorodov». Samorod je drobec zlata, velik kakor koruzno zrno. Ker se zlato, dasi ga je tod dovolj, pridobiva navadno v malih tenkih drobcih, sličnih žitnim plevam, so samorodi redkost, ki jo tudi v teh krajih visoko cenijo. Za naše oko nekaj nenavadnega pa je, da nosijo neveste in dekleta sploh zlat nakit z vdelanimi ponarejenimi steklenimi dragulji.

Ženin podari pred poroko nevesti darila v blagu ali pa v zlatu. Enako tudi nevesta ženinu. Medtem, ko tvori nevestin dar rubaško srajco, ki jo je sama okrasila z vezenjem, so ženinova darila lahko zelo različna. Včasih je to obleka ali perilo, včasih pa tudi zlati uhani, ogrlica ali zapestnica. Preprostejši ženin pokloni tak nakit iz rubljev, premožni pa iz samorodov.

Svatje z ženinom se zberó na nevestinem domu. Tam potlej zaprežejo in se peljejo v molilnico. Ženin se vedno pelje na trojki. Poročni obred v svetišču je sličen katoliškemu. Propovednik zaročenca opominja s primer-nim nagovorom na važnost zakonskega stanu, na kar zamenjata prstana in v pričó staršev in svatov napravita obljubo zvestobe. Zakon

Mlado žito, ki ni trpelo zaradi zime in mraza, je naše pomoči potrebno lahko tudi iz drugih vzrokov. Zgodi se, da je žito preredito ali pa pregosto. Oboje je slabo za bodoči pridelek. Če je žito redko, ga kaže povaljati, da se bolj obraste in zgosti. Če je pa pregosto, ga moramo pa zredčiti. V tem primeru ga moramo z ostro brano po dvakrat prevlačiti, da se pregoste rastline porujejo. Nekoliko žalostno izgleda prvi hib tako obdelano zemljišče, toda rastline se čez teden dni popravijo in nam bujno ozelene. Kjer imamo ovce, lahko s popasenjem zredčimo tako strn, vendar moramo ovce bolj hitro pred seboj goniti, da nam ne objedajo žita do tal, oziroma do korenin.

Pa tudi dobro stoječe žito kaže z brano obdelati, da se zemlja zrahlja in mlade rastline tako rekoč okopljejo. S takim rahljanjem dvignemo vso rast, ker je zrahljana in odprta zemlja vse bolj delavna in rodovitna. V mnogih primerih bo tudi treba, da mladim rastlinam pomagamo do večje plodovitosti z naglavnim gnojenjem. Sodbo o tem moramo prepuščati razsodnosti in uvidevnosti posameznih gospodarjev, ki morajo vsak zase najbolj poznati potrebo takega gnojenja. Na vsak način se moramo bojevati tudi proti zgodnjemu plevelu, kakor osatu itd., če se prikaže v mladi strni.

Gospodarski svet za Središče in okolico

Na predvečer jubilejnega leta, desetletnice osvobojenja in ujedinjenja, se je porodila misel, ustanoviti za Središče ob Dravi in okolico Gospodarski svet (G. S.), ki naj bi bila nekaka vrhovna instanca vseh srediških gospodarskih in strokovnih organizacij, korporacij in društev.

Namen in smoter GS je, prirejati poučna predavanja v obliki debatnih večerov, delati praktične poizkuse z umetnimi gnojili in organizirati poučne izlete. Naše geslo je: «Pomagaj si sam in Bog ti bo pomogel».

GS obstoji iz širšega in ožjega sosveta. Člani širšega sosveta so predsedniki in tajniki naslednjih korporacij: podružnice Kmetijske družbe, Sadjarskega in vrtnarskega društva in Čebelar-skega društva, Bikorejske zadruge, Gospodarske zadruge, Vinarskega društva, Hranilnice in posojilnice v Središču, Obrtnega društva in Mlekar-

Gostijo zaključijo s čajem, ki ga popijejo toliko, da se začno vsi potiti. Gospodarjeva dolžnost je tedaj, da nudi vsakemu gostu svojo brisačo, s katero si otira znoj.

Na takih gostijah so v navadi čisto tudi prav vesele propovedi, kakor je na primer ta-le:

Travy prokljatoj ne kurite
i vodky pit nelzja,
počasče k djevkam vy hodite,
budte svety kak i ja.

(Trave proklete = tobaka ne kadite in nikar ne pite vodke = žganja; k dekletom pa pridno hodite, pa boste sveti kakor jaz.)

Ko je gostija končana, vošč: propovednik z ostalimi gosti vred materi in očetu obilo sreče, želeč, da bi dete dobro prospevalo in se razvijalo, na kar se mirno razidejo.

Ako sem omenil, kako si privoščijo malahani po rojstvu otroka vodke, s tem še nočem trditi, da bi bili vdani pijančevanju. Nasprotno moram reči, da žive zelo zmerno, ne pijančuejo in niti ne plešejo, da se med seboj spoštujejo in da je družabna vzajemnost v vsakem oziru pri njih visoko razvita. Zlasti se to pokaže ob nesrečah in v boleznih ali preganjanju. Glede malahanov torej pregovor o slovanski neslogi ne velja.

Ženijo se zelo zgodaj, moški z 18 leti, ženske pa že s 16 leti. Po kmetih je navada, da izbero nevesto starši. Dostikrat se zgodi, da se ženin in nevesta pred poroko niti na videz nista poznala. Na izbiro odločilno vpliva premoženje in ugled nevestine rodbine. Za doto dobi nevesta celo nastlano posteljo, slič-

je neločljiv in je bil tudi pred boljševiskim prevratom od države priznan.

Po opravljenem verskem obredu se odpe-ljejo švatje z novoporočencema na ženinov dom, kjer se vrši gostija, slična oni ob rojstvu otroka.

Kadar kdo umre, ga polože v krsti na mrtvaški oder, kjer leži eden do dva dni. Pri mlajših okrasi mrtvaški oder s cvetjem in zelenjem, pri starejših pa to ni v navadi. Tudi ne prižigajo mrliških sveč ali drugih luči, razen v kolikor je potrebno za razsvetljavo sobe. K pogrebu se zberó sorodniki in znanci ter propovednik, ki na pokopališču v vznešenem govoru proslavlja pokojnikove vrline in zasluge. Po pogrebu se zberó na pojedini, slični naši sedmini. Nagrobni spomeniki ob-stoje iz kamenov ali debelih stebrov, ki nosijo tablice z napisom onega, ki počiva v grobu.

Za malahani najbolj razširjena verska sekta so bap isti. S prvimi imajo marsikaj skupnega. Njihova cerkvena organizacija je slična malahanski, zelo svobodna in še bolj demokratična od prve. Tudi njihovi duhovniki so oženjeni in se vzdržujejo zgolj s prostovoljnimi prispevki svoje cerkvene občine. Kakor malahani, tako tudi baptisti svoje svečnike izvolijo.

Ločijo se baptisti od malahanov zlasti v tem, da so krščeni. Pravijo namreč, da človek ni duhovno živ, dokler ni krščen. Vendar pa ne krstijo svojih otrok takoj po rojstvu kakor pravoslavni ali katoliki, ampak šele v dobi, ko se začne otrok zavedati, tako nekako z 12. letom. Krstni obred je uravnan popolnoma po svetopisemskem sporočilu o krstu Kristu-

ake zadrage, potem vodja osnovne šole, kmetijski strokovnjaki in absolventi kmetijskih šol ter tečajev.

Gospodarski svet je imel do sedaj osem debatnih večerov s povprečnim obiskom 57 oseb in en nazorjen poizkus gnojenja z umetnimi gnojili. Več poizkusov še bo sledilo s čilskim solitrom. Koncem meseca bomo tudi imeli nazorno obrezovanje in precepljanje sadnega drevja. Pred dnevi smo dobili potom podružnice Kmetijske družbe en vagon umetnega gnojila. V poletnem času pa se bomo pričeli o uspehih gnojenja.

Osnovani smo tudi centralno strokovno knjižnico, ki že danes vsebuje 20 novejših strokovnih knjig. Nabrali smo tudi 700 Din za nabavo nove knjižnične omare. Sedež knjižnice bo v šoli.

Predavalo se je do sedaj o živinskih boleznih in prvi pomoči, o sajenju in obrezovanju sadnega drevja, o kletarstvu, o ravnanju z novim vinom in o vinskih boleznih, o vzgoji plemenske živine in o živinski kupčiji, o davčni podlagi in o novi odmeri davka, ter o umetnih gnojilih. Dva večera pa sta bila posvečena praktičnemu kmetijskemu knjigovodstvu.

Predavanja so zato dobro obiskana, ker so času primerna.

Priporočamo osnivanje takih gospodarskih svetov v vseh podeželskih krajih. Ako primanjkuje predavateljev, čitajte skupaj «Kmetovalca», «Sadjarja in vrtarja», «Naše gorice» in pa «Zdravje!»

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene, ki so bile v naši državi tako pokočile, da se je k nam uvažalo tuje žito po nižjih cenah, so zopet popustile. Na ljubljanski blagovni borzi so bile 6. t. m. naslednje cene (za 100 kg; postavljeno na slovensko postajo): pšenaica: baška 385 do 387 Din 50 p, slavonska 380 do 382 Din 50 p; turšica: 290 do 297 Din 50 p; moka: «0» 525 do 530 Din.

ZIVINA. Skoro brez vsakih sprememb ostajajo cene živini, katere izvoz je zdaj malo večji, potem zopet manjši.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 ameriški dolar za 56:20 do 56:40 Din;

6. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 800:18 do 803:18 Din;

100 nemških mark za 1358:50 do 1361:50 Din;

100 madžarskih pengov za 993:50 do 996:50 Din;

100 italijanskih lir za 299:20 do 301:20 Din;

1 ameriški dolar za 56:76 do 56:96 Din;

100 francoskih frankov za 222:72 do 224:72 Din;

100 češkoslovaških kron za 168:20 do 169 Din.

Sejmi

10. marca: Kapele pri Brežicah, Raka, Dol pri Laškem, Smuka, Sv. Jurij ob Taboru, Nedelišče, Hodoš, Vuhred, Kostrivnica.

11. marca: Gradac.

12. marca: Kamnik, Turjak, Drnovo, Vesela gora, Dolnji Logatec, Radovljica, Sv. Jurij ob južni železnici (trg), Dolnja Lendava.

15. marca: Zdole, Lož, Prosenjakovci.

17. marca: Škofja Loka, Krško, Trbovlje, Brusnice, Žužemberk, Frankolovo, Podčetrtek.

Kratke vesti

— **Gostilničarska, kavarniška in hotelska razstava na ljubljanskem velesejmu.** Ta razstava se bo priredila v okviru letošnjega velesejma od 2. do 11. junija. Obsegala bo vse potrebščine industrijskega in obrtnega izvora, ki jih potrebujejo naši gostilničarji, hotelirji in kavarnarji za izboljšanje svojih starih ali za ustanovitev novih obratov. Tej razstavi pa bo priključena tudi tujsko-prometna razstava, ki bo služila številnim obiskovalcem velesejma v orientacijo in izbiro bodočega letovišča. Vsako posamezno letoviščarsko podjetje (hotel ali tudi letoviščarski kraj skupno) bo dobilo svoj poseben oddelek, kjer bo razstavilo propagandni material, prospekte, fotografije, slike, modele itd. Važna pa je ta razstava tudi za naše hotele v mestih in je njihova udeležba vsekakor zelo priporočljiva. Priprani smo, da se bo s to razstavo znatno dvignila gostilničarska, kavarniška in hotelska obrt, pa tudi tujski promet. Specialne informacije in razstavne pogoje daje vsakomur rade volje uprava Ljubljanskega velesejma v Ljubljani. Prijavni rok bo skoro zaključen.

sovm. Ne krstijo namreč baptisti svojih otrok v cerkvah, ampak ob rekah. Glede jedi nimajo omejitev, le da jim je nezmernost zabranjena. Ples je prepovedan in ga štejejo za nekaj nespodobnega. Po svojih cerkvah uporabljajo harmonije, a v Blagoveščensku imajo tudi lep cerkven orkester.

Sekta duhoborov, ki jih je malo, časti Boga in mu služi s skakanjem. Pri svojih molitvah in verskih obredih duhobori namreč skačejo do onemoglosti, češ, da na ta način preganjajo duhove.

Sekta starovercev je po vsem svojem stavu najbolj slična malahanom. Zanimivo za nas utegne biti, da je čut čistoče pri starovercih tako razvit, da on nikdar ne ponudi gostu kozarca, ki je iz njega poprej pil sam. Tudi vam ne dá žlice, ki je ž njo pred vami jedel kdo drugi. Kakor ostali, se nosijo tudi staroverci po rusko, le da imajo dolge, do temena segajoče lase.

Izmed mnogih je zanimiva tudi sekta skopcev. Poročen pristaš te sekte si dá po rojstvu prvega otroka odstraniti semenske žleze, zbog česar imajo te družine samo po enega otroka. To opravičujejo na ta način, da oče z maloštevilno družino lahko bolj in bolj vestno skrbi zanjo in da najde pri tem še vedno dovolj časa za izvrševanje svojih verskih dolžnosti. Obenem, da je tak mož manj izpostavljen skušnjavam in zato tem bolj trden v zakonski zvestobi. To sekto je preganjala tako carska kakor tudi boljševiška vlada. Za to je njenih pristašev razmeroma jako malo in se umikajo vedno bolj proti severovzhodu. Največ jih je danes okrog Nikolajevska ob iz-

livu Amurja. Bolj nego ostali njihovi nazori in običaji, je za vlado skoraj gotovo kamen spotike njihova odpornost proti vojski. Skopci so namreč izraziti pacifisti in utemeljujejo to s tem, da nihče ne sme vzeti življenja človeku, ki ga mu ni dal on. V ostalem so precej slični prej omenjenim verskim sektam.

Takšni so torej ljudje in kraji, kamor sem se bil namenil s svojima prijateljema po zlate zaklade.

Torej na pot.

Da se izognemo medsebojnim nesoglasjem, smo si blago, kakršno smo hoteli nesti na sever, nakupili vsak zase. Nabavili pa smo si čaja, moke, olja, zimске obleke, perila, kap, smodnika in raznih lovskih potrebščin, «rtuf» (živosrebrn preparat za čiščenje zlata), zrcal ter raznih bazarskih otroških igračic in steklenine. Dasi pa smo se napravljali na dolgo in nevarno pot, nismo jemali s seboj nobenega orožja. Smatrati smo se namreč morali za tihotapce; kajti zlato je v Rusiji državni monopol. Kdor ga koplje ali kakorkoli pridobiva po teh krajih, ga mora oddajati državnim organom za papirnat denar ali pa za ničvredne bone. Da do papirnatega denarja v četrtem letu revolucije nismo imeli posebnega spoštovanja, je pač lahko umljivo. Zaradi njega bi se nikdar ne bili podajali med iskalce zlata v taki nevarnosti, kakršna je s tem potom združena.

Ko sem omenil, da bi morda le bilo bolje, da zaradi varnosti vzamemo s seboj vsaj kak samokres, se je zarežal Vasilij Orbonov:

— **Zajčerejci, pozor!** Opozarjamo vse prijatelje zajčereje na prvo veliko okrožno razstavo domačih zajcev različnih pasem, izdelkov iz zajčje kožuhovine, usnja in volne, strokovne literature itd., katero bodo priredila zajčerejska društva Maribor, Kamnica in Ptuj 18. in 19. t. m. na dvorišču restavracije Halbwidl v Mariboru. Razstavljena bo prvič tudi najnovejša dragocena kratkodlačna pasma «Kastorex» iz Nemčije. Ugodna prilika za nakup živali. Vstopnina je tako nizko odmerjena (odrasli 2 Din, otroci 1 Din), da si to zanimivo razstavo vsakdo lahko ogleda.

„Velik kralj“

Bojan je korenjak, ki bo kmalu praznoval svoj tretji rojstni dan. Ker je včasih nekam preveč resen, mu pravimo možek. Sicer je pa tudi res možat. Kadar dobi deset par, je uprav bogat. Vse po vrsti, kar nas je pod streho, obiše tedaj in vpraša vsakega posebej:

«Ali me imaš kaj rad?»

Kdor mu potrdi, ga možek ljubeznivo potolaži:

«No, le čakaj, ti bom kupil piškotkov, da ne boš žalosten.»

Včasih obljubi tudi pero, zvezek, obleko ali pa hišo, hišo za deset par!

Pri hlačkah ima žep, ne žepke, ampak prav prave žepce. V teh je njegovo kraljestvo. Ako se povzpne do mamine ogrinjače, se zavije vanjo in ponosno pove:

«Zdaj sem pa velik kralj!»

Bogvé, kaj si misli s tem. Mi vsi vemo samo to, da je ob tej izjavi silno ponosen in resen. Vendar v svoji kraljevski časti ne rabi ne dvora ne dvorjanov, ampak začne v kakem skritem kotu čisto natihoma vleči na dan bogastvo svojih žepov. Kaj vse premore korenjak! Sramežljivo se prikaže na dan obrabljen cucelj, kak potr gumb, pisana krpa, košček radirke, zlomljeno držalo, zrno koruze, fižol, konec motvoza in nazadnje še največje bogastvo: deset par in živo poslikana žogica. Oj, žogica! Čim jo Bojan zagleda, se otrse kraljevskega dostojanstva, zleze iz kota in zopje:

«Skači, skači, žogica, mila mi igračica!»

«Kaj bi rad dal svetu slovo, Martin Josipovič?»

Moje začudenje je nato takoj pomiril hladnokrvni Rungajn, ki mi je začel pripovedovati, v kakšno nevarnost bi se izpostavili, ako bi nas oborožene naletela vojaška obmejna patrolja, kakršnih je bilo tisti čas vse polno po teh pokrajinah. Te, rdeči armadi podrejene patrolje, so tvorile nekake pogranične čete, ki so na konjih švigale tod okrog in lovile bele (Kolčakove) častnike, ako pa teh ni bilo, še z večjim veseljem tihotapce zlata.

«Vidiš, Martin Josipovič,» mi je dejal Rungajn, «kako vendar hodiš brez misli po svetu! Kaj misliš, da rdeči na konju ne bo takoj vedel, zakaj tavaš po Aldanu, čim vidi ali najde orožje pri tebi? Menda vendar nisi tako mlad, da bi ne vedel, kako zna tudi vojak ceniti zlato, ceniti še celo, ako ga lahko dobi brez truda — takole, recimo za težo tvoje glave!»

Mir, s kakršnim me je opozoril prijatelj Jakob na doslej neznan opasnost, me je naravnost pretresel.

«Kako si potem mogel govoriti, Jakob Jakobovič, da je pot brez nevarnosti in zanimiva? Zdaj šele, ko je vse pripravljeno, mi začneš slikati pogibelj in grozoto.»

«No, no,» se je zarežal Vasilij Nikifrovič, «nikar ne tarnaj, Martin Josipovič, saj imaš še glavo med rameni. In nazadnje: kaj pa bi tudi bilo hudega, eden več ali manj, še zajec se ne bi zganil zbog tega!»

(Dalie prihodnič.)

Pesem se je bil naučil od sestrice, ki je že učena šolarica.

«Kaj pa sedaj,» ga vprašam, «ali nisi več kralj?»

«Nič več,» se odreže.

«A kaj si sedaj?»

«Tvoj ljubček,» priskaklja k meni. Potem zleti v kot in mi prinese vse svoje bogastvo. S posebno pozornostjo mi izroči čucelj.

«Na,» pravi, «da ne boš žalosten!»

Čim sprejem svečani dar, vzame Bojan fižol in stopi k oknu, kjer v lončku dehti rožmarin.

«Kam pa greš?»

«Sadit,» mi odvrne, «brez dela ni nič.»

Zelo je resen, ta srečni malček. Solnce se mu smehlja in mu ožarja obrazek in svilnate plave laske.

Oj, da mu ne bi nikdar, nikdar zatoniло...

Ivan Albrecht.

Gospod knezoškof lavantinski, ali je to resnica?

Od uglednega krščanskega, pa vendar naprednega kmetovalca iz Prekmurja smo prejeli te dni poročilo, ki kaže, kako lažniva je ob raznih prilikah trditev SLS in njenega časopisja, da se prižnice in spovednice ne zlorablajo v politične svrhe, in kako globoko utemeljen je na drugi strani klic, da se temu zlorabljanju zakonitim potom enkrat za vselej napravi konec. Dopis pravi:

Lansko leto smo imeli v naši občini 57 naročnikov «Domovine» kljub temu, da je naš gospod kaplan parkrat s prižnice klevetal list kot sovražnika vere in ljudstva ter rotil naročnike, naj «Domovino» vrnejo ter naročijo Kleklove «Novine». Naročniki so ostali «Domovini» zvesti, ker so sami spoznali, da list ni proti veri niti proti poštenim duhovnikom, pač pa vsestransko poučen, zanimiv in za kmeta potreben list.

Ker je g. kaplan uvidel, da ne opravi na ta način ničesar, se je sedaj poslužil druge taktike: Pri adventni spovedi koncem leta 1927. je posameznike obdelaval na ta način, da jim je grozil, da iz hiše, kjer imajo «Domovino», nikogar ne

pokoplje, nikogar ne krsti, ne poroči, in da v tako hišo tudi ne bo šel na spoved. S prižnice je javno pri službi božji 15. in 29. januarja t. l. pozival tiste, ki so mu pod pritiskom pri spovedi obljubil, da naročijo klerikalne liste, naj to obljubo tudi izpolnijo. Dne 1. januarja t. l. je na prižnici celo izjavil, da ima tak nalog za nastopanje proti «Domovini» od škofa samega.

Našemu ljudstvu se zdi neverjetno, da bi mogel škof izdati tak nalog, in v njem se vedno bolj utrjuje prepričanje, da je nujno potreben kancel-paragraf, ki bo napravil konec takim zlorabam prižnice in spovednice. —

Stavimo gospodu knezoškofu javno vprašanje, ali je res mogoče, da se je kot vrhovni dušni pastir lavantinske škofije mogel tako daleč spoza-bit in izdati podrejeni duhovščini tak nalog, ki bi nam bil dokaz, da smo se bridko motili v njem, ko smo ob njegovem nastopu videli v njem samo cerkvenega dostojanstvenika. Za enkrat še ne verjamemo izjavi gori navedenega g. kaplana, katerega ime je gospodu knezoškofu vsak čas na razpolago. Na razpolago so tudi priče, ki so čule njegovo izjavo.

DOMAČE NOVOSTI

* **Delo za širjenje «Domovine»** ne sme nikdar počivati. Še vedno pozivamo naše stare naročnike, da pridobe vsaj po enega novega naročnika. Ne pozabite na to našo prošnjo, ki jo lahko izpolni vsakdo. Za najmarljivejše nabitralce, katerih številni so dobili že lepe nagrade, imamo pripravljena nova lepa darila v knjigah. Torej brez oklevanja na delo!

* **Kralj potuje na zdravljenje v Francijo.** Kralj Aleksander bo v drugi polovici meseca marca odpotoval v Francijo, kjer se bo z raznimi zdravniki posvetoval glede svojega zdravja.

* **Ustanovitev nove krajevne organizacije SDS v Prekmurju.** Dne 4. t. m. je bila ustanovljena nova krajevna organizacija SDS v Gaberju pri Dolnji Lendavi. Na sestanku je sreski tajnik podrobno obrazložil politični položaj, na kar so se vršili razgovori o lokalnih razmerah in potrebah ljudstva. Sklenilo se je, da bo organizacija nastopila pri občinskih volitvah 15. aprila s svojo listo. Za predsednika nove organizacije je bil izvoljen g. Ivan Vaš, odlični naprednjak.

* **Fran Serafin Vilhar-Kalski †** V starosti 76 let je preminul v Zagrebu naš rojak skladatelj Fran Serafin Vilhar-Kalski. Bolehal je že dolgo časa. Rojen je bil pokojnik leta 1852. v Senožečah kot sin pesnika in skladatelja Miroslava Vilharja. Zlasti znane njegove pesmi so «Slovenec, Srb, Hrvat», «Mornar», «Nezakonska mati». Trajen mu spomin!

* **Prihodnje leto se sme priseliti v Ameriko 153.685 oseb.** Po predlogu predsednika Coolidgea se bo smelo od 1. julija letos vsako leto priseliti v Zedinjene države Severne Amerike 153.865 oseb. Priseljeniška letna kvota za Jugoslavijo, ki je znašala doslej 671, se zviša na 739. Češkoslovaška kvota se zniža za 400, avstrijska pa se zviša na 1639. Od ostalih kvot se francoska zniža za 600 na 3308, nemška pa za več kot polovico na 24.918. Zviša pa se angleška kvota skoraj dvojno na 65.894. Nova priseljeniška kvota stopi v veljavo dne 1. julija 1928.

* **Preganjanje duhovnika.** Ptujsko občinstvo je nemilo presenetila vest, da se je nenadoma poslovil katehet g. Ivan Cilenšek, ki je služboval v ptujski stolnici že 13 let kot vikar in si pridobil pri vseh meščanih brez razlike narodnosti in politične pripadnosti zaradi svojega ljubeznivega in mirnega značaja splošno priljubljenost. Prav to pa menda ni bilo po volji nekaterim tukajšnjim klerikalnim hujskačem, ki so dosegli, da je bil namah prestavljen za kaplana v Apače, ne da bi prošil za premestitev.

* **Naročnina za šaljivi štirinajstdnevnik «Skovir»** znatno znižana. Prejeli smo: Da šaljivi list «Skovir», ki izhaja vsako drugo soboto v Ljubljani, čim bolj razširim, smo s 4. številko znižali naročnino od 20 na 15 Din za četrtletje itd. V prosti prodaji po trafikah bo stala sedaj posamezna številka le 3 Din. Pri sedanji znižani naročnini ne pride za naročnike ena številka niti na 2 Din 50 par. Kdor hoče imeti vse številke in plača takoj naročnino vsaj za četrt leta, dobi prve tri doslej izišle številke vsako po 2 Din, dokler pač zaloga traja. Položnico lahko vsakdo kupi na pošti za nekaj par in vpiše vanjo številko čekovnega računa 10.995 ter pošlje naročnino. Za list «Skovir» se zlasti zanimajo tudi naši rojaki v inozemstvu, ki nam pišejo, da so prav zadovoljni z njegovo šaljivo vsebino. Naročite se, če si želite dobrega razvedrilnega štiva!

* **Razgrnitev stalnega volilnega imenika za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano, za volitve v Narodno skupščino in za volitve v oblastno in sresko skupščino.** V zmislu člena 6. zakona o volilnih imenikih se javno razglša, da je stalni volilni imenik za volitve občinskega odbora za mesto Ljubljano, za volitve v Narodno skupščino in za volitve v oblastno in sresko skupščino od deželnega sodišča potrjen ter od 5. marca t. l. nadalje pri mestnem magistratu (mestni volilni kataster, Mestni trg št. 2, I. nadstr., soba št. 21) ob običajnih uradnih urah od 8. do 14. ure stalno razarnien in vsakomur na vpogled. Vsakdo

ima pravico, da v navedenih urah volilni imenik pregleda, prepíše, razglasi ali natisne ter da zahteva bodisi zase, bodisi za drugega, naj se v njem popravi, kar misli, da je treba popraviti. Popravek volilnega imenika se more pri mestnem magistratu zahtevati neposredno ustno ali pisмено ter se morajo vsaki zahtevi popravka priložiti potrebna dokazila. Za dokaze morejo služiti polnoveljavne listine. Po določilih člena 12. navedenega zakona 15 dni po razpisu volitev zahteve po popravkih niso več dopustne. Pri vseh navedenih volitvah bodo smele glasovati le one osebe, ki so vpisane v ta stalni volilni imenik.

* **Razgrnitev volilnih imenikov v Mariboru.** Volilni imeniki mestne mariborske občine, ki so na novo sestavljeni, odnosno popravljeni in prepisani ter štejejo 8279 volilcev, bodo med običajnimi uradnimi urami od 15. t. m. naprej stalno razgrnjeni v konskripcijskem uradu mestnega magistrata. Vsakdo ima pravico volilne imenike pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter zahtevati njegove popravke. Popravki pa se smejo zahtevati še 15 dni po razpisu volitev. Kdor hoče dobiti prepis stalnih volilnih imenikov, naj to javi do 1. aprila mestnemu magistratu ter vloži pri mestni blagajni za vsak prepis znesek 350 dinarjev.

* **Delavske zbornice za enoten delovni čas.** V prostorih beograjske Delavske zbornice se je vršila konferenca zastopnikov vseh zbornic naše države, ki se je bavila zlasti z novo uredbo o delovnem času. Po daljši debati je bil sprejet predlog, s katerim se zahteva, naj se delovni čas v vsej državi prilagodi normam, veljavnim v Ljubljani in Zagrebu, tako da bi se poslovalnice posvobodile od osmih zjutraj, zapirale pa ob 18. uri zvečer.

* **Gradba kokrskega državnega mosta.** Te dni se je vršila pri ljubljanski gradbeni direkciji javna licitacija za oddajo gradbenih del rekonstrukcije znanega železnega mosta čez Kokro pri Kranju. Gradilo bo ljubljansko gradbeno podjetje «Slograd».

* **Ameriška novinarka v Mariboru.** Te dni je potovala skozi Maribor v Prago novinarka Miss Marta Roth, sotrudnica newyorškega lista «Sun». Novinarka je prišla iz Zagreba, kjer se je mudila več dni.

* **Avstrijsko letalo v Limbušu.** Te dni popoldne je moralo pristati na travniku v Limbušu pri Mariboru letalo, uslužbeno na stalni zračni prometni progi Dunaj—Celovec—Benetke. Na letu iz Celovca je zabrodilo ter končno pristalo v Limbušu s pilotom, njegovim pomočnikom in nekimi avstrijskim carinskim uradnikom kot potnikom.

* **Nova lekarna v Dolenjem Logatecu.** Minister za narodno zdravje je podelil koncesijo za otvoritev lekarne v Dolenjem Logatecu v okolišem dolenjelogaške občine g. Ivanu Kristanu v Ljubljani.

* **Življenje in umiranje v Ljubljani.** Po uradnih podatkih je v mesecu februarju 1928. bilo rojenih v Ljubljani 140 otrok (73 moškega in 67 ženskega spola), med temi 8 mrtvorojenčkov. Umrlo pa je 55 moških in 54 žensk, skupaj torej 109 oseb, in sicer: 15 oseb za ostarelostjo, 12 oseb za jetiko, 13 za boleznijo na sreč, 9 za rakom, 8 za prirojeno slabostjo, 7 za pljučnico, 3 za vnetjem slepiča, 3 za vnetjem ledvic, 1 za influenco, 1 za vnetjem možganske mreže, 1 za krčenjem jeter, 27 oseb zaradi drugih naravnih smrtnih vzrokov, 2 osebi zaradi smrtne nezgode, 7 oseb pa je izvršilo samomor. 23 oseb je doseglo starost nad 70 let. Za nalezljivimi boleznimi je obolelo 25 oseb, in sicer: 13 na ošpicah, 7 na škrlatinki, 2 na šenu, 2 na davici in 1 na legarju.

* **Koliko volilnih upravičencev je v Mariboru.** Sodišču je predložen nov volilni imenik mestne občine mariborske. Ta imenik izkazuje 6279 volilnih upravičencev, ki so takole razdeljeni na okraje: prvi okraj 1889, drugi okraj 1885, tretji 853, četuti 1208 in peti 2444 volilcev.

* **Vinski sejem.** Vinarska zadruga za Metliko in okolico bo priredila v četrtek 15. t. m. v prostorih Narodne čitalnice v Metliki velik vzorčni vinski sejem. Gostilničarji, pohitite in udeležite se tega vinskega sejma, ker je letošnji vinski pridelek metliške okolice prvovrsten.

* **Novi sejem v Semiču** se bo vršil 15. t. m. za živino in kramarijo; to velja za vsako leto v naprej.

* **Smrtno ponesrečen župnik.** Koncem minulega meseca je šel župnik g. Franc Agreš iz Širij pri Zidanem mostu v gozd, kjer so delavci podirali drevje. Z zanimanjem je opazoval drvarje, kako so podžagali debelo bukev. Drevje pa se je predčasno prevrnilo in še preden se je mogel župnik umakniti, ga je podrlo na tla. Debela veja ga je udarila s tako silo po galvi, da mu je prebila lobanja. Nezavestnega so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je podlegel poškodbam.

* **Samomor barona Egona Zoisa.** V gradiču Wolfsbergu v avstrijski Koroški si je pri svoji sestri ge. baronici Herbertovi pognal kroglo v glavo bivši tajnik Ljubljanskega velesejma baron Egon Zois. Povod samomoru ni znan. Pokojnik je bil prijazen in priljubljen mož.

* **Tri mesece obešen.** Kakor javljajo iz Maribora, so gozdni delavci blizu Studencev naleteli na grozno najdbo. Na neki bukvi je viselo moško truplo, ki je skoraj do okostja razpadlo. Le po obleki se je mogla ugotoviti identiteta: bil je to Ivan Erbežnik, ki je približno pred tremi meseci izgubil brez sledu. Samomor je izvršil baje zaradi nesrečne ljubezni.

* **Očesna bolezen v Metliki.** Na metliški šoli se je nedavno pojavila nova očesna nalezljiva bolezen, za katero se je zdravstveno oblastvo takoj potrudilo, da jo v kali zatre. Do sedaj so bolehal na tej bolezni samo troci, a sedaj se obolelo tudi več odraslih, med temi dva učitelja.

* **Oklic.** Prejeli smo: Alojzij Solak, prej stalno stanujoč v Mariboru, Slovenska ulica 36, je meseca maja 1926. kupil in le deloma plačal v Kravjeku (občina Loče, srez Konjice) posestvo, ki so mu ga obdelovali drugi ljudje. Na to posestvo je često zahajal, dne 22. maja 1927., oziroma meseca junija 1927. (ob času spravljavanja sena) pa je neznan kam izginil. Ker je imel Alojzij Solak baje v onem času pri sebi precej denarja, se sumi, da je bil oropan in nasilno odstranjen. Podan pa je tudi sum, da je sam neznan kam pobegnil, ker je bil zelo zadolžen. Vsakdo, komur je kaj znanega o Alojziju Solaku, osobito o njegovem bivališču, se naproša, da to javi okrajnemu sodišču, oddelek III., v Konjicah (Slovenija).

* **Za stekleno umrl.** V Pasteurjev zavod v Celju je bil nedavno prepeljan 26 let stari posestnik Ludovik Zelko iz Pečarovec v Prekmurju, katerega je bil ugriznil stekel pes. Ker je zdravniška pomoč prišla prepozno, je obžalovanja vredni mož po strašnem trpljenju v zavodu umrl.

* **Z britvijo si je prerezal vrat v Ljubljani** 29letni čevljarški pomočnik Matko Vivoda. Prepeljali so ga v bolnico, a je bila zdravniška pomoč že prepozna. Vzrok samomora je neznan. Pokojnik je bil pristojen v Cerknici na Notranjskem.

* **Pod kozolcem se obesil.** Pod nekim kozolcem med Vodovodno cesto in staro kamniško zvezno progo ob Ljubljani so našli te dni neznanega obešenca, o katerem so šele pozneje ugotovili, da je bil brezposelni delavec Franc Korošec.

* **Huda nesreča pri vožnji vina.** Pišejo nam: Dne 28. februarja sta se hudo ponesrečila pri vožnji vina posestnik in invalid Ivan Cvetko iz Globokega pri Brezicah, ter njegov 22letni sin Ivan. Na oba se je zvrnil voz, na katerem je bilo deset hektolitrov vina, ter zmečkal očetu levo, sinu pa desno nogo, tako da sta morala iskati pomoči v bolnici. Stanje očeta je zelo nevarno. Nesreča je vzbudila pri sosedih in ostalih znancih mnogo sočutja, kajti oba sta splošno priljubljena. Očetu je med vojno hudo ranila granata desno roko, tako da sta mu ostala le dva prsta, katera mu pa pri delu malo koristita.

* **Poskus samomora.** Te dni so našli v gozdičku pri Kotredežu napol mrtvega 65 let starega družinskega očeta Martina Kejšeta, rudarskega staroupokojenca iz Trbovelj. Oblečen je bil le v srajco in spodnje hlače. Prenesli so ga v hišo k posestniku Mejaču, kjer so ga okrepili in oblekli. Ugotovilo se je, da je Kejšeta dospel v nedeljo zvečer v omejo, kjer se je hotel obesiti. Iz njegovega govorila se je slišalo, da se mu je v obupu že od nekdaj vedelo, se je sčel in pritrtil vrh na drevo. Zaradi mraza in telesne

onemoglosti pa svojega obupnega lamena ni mogel izvršiti. Zgrudil se je na tla in ležal v grmovju. Če ne bi imeli v bližini pravka gozdni delavci, bi Kejša v gozdičku najbrže za vedno zaspal.

* **Vlak povezil staro.** Blizu Žalne na Dolenjskem je povezil vlak 80letno gluho staro Ano Berlanovo. Lokomotiva ji je razbila glavo, da je bila nesrečna ženska takoj mrtva.

* **Strašen samomor.** Te dni so našli poleg železniškega tira pri separaciji v Trbovljah strašno razmešarjeno truplo orožniškega kaplarja Ivana Kavšeta, doma iz Dolge gore pri Ponikvi ob južni železnici. Mladi orožnik je izvršil samomor iz neznanega vzroka.

* **Senzacionalno razkritje znanega roparskega napada na dolensko pošto ambulanco.** Znan je še lanski roparski napad na pošto ambulanco dolenskega vlaka, ko je neznan ropar napadel poštnega poduradnika Bratovža, ga zvezal in odnesel denarno vrečo s 183.000 Din. Oblastva, ki so stalno opazovala sumljive pojave, so zadnje dni ugotovila, da prihajajo ukradeni tisočaki, katerih serije in številke so bile znane, iz Kočevja. Sum se je vedno bolj kopičil okrog kočevskega restavraterja Janka Klemenčiča. Nezadna preiskava ljubljanske policije na Klemenčičevem stanovanju je odkrila med drugim robce, ki so imeli enake monograme I. K. kakor ob priliki roparskega napada najdeni robec. Klemenčiča, ki je oče šestih otrok, so aretirali in prepeljali v Ljubljano. Sum njegove krivde je zlasti okrepilo tudi dejstvo, da je mož, ki ni imel posebnih dohodkov, v zadnjem času izplačal več starih dolgov.

* **Moško kolo v Krki.** Iz Novega mesta poročajo: Ko so popravljali železno ograjo na železniškem mostu preko Krke, je delavecem slučajno padlo orodje v Krko. Ko so ga iskali, so opazili na dnu, kjer je bila voda izredno čista in bistra, moško kolo. Delavci so ga izvlekli iz vode in ga oddali orožnikom. Kolo je bilo brzkone ukradeno. Ko je bil ta na polu preko mostu, se mu je moral nekdo približati, ki se ga je ta tako ustrašil, da je vrgel kolo v vodo. Kolo je sedaj spravljeno na orožniški komandi, kjer naj se sedaj prijavijo vsi oni, ki menijo, da je kolo njihovo.

* **Aretacije zaradi potepuštva.** Mestna policija v Novem mestu je aretirala zaradi potepuštva Henrika Brinskeleja in Ludovika Perhaja, oba iz Kočevja. Mnogo hrupa in krika je povzročila Cecilija Jesihova, doma iz Studenca pri Ljubljani. Aretirali so jo v hotelu Unionu zaradi proslutacije. Pri aretaciji se je vrgla na tla in besno suvala okoli sebe z nogami in rokami. Stražnika, ki jo je hotel ukrotiti, je s tako silo ugriznila v desno roko, da je moral iskati zdravniške pomoči.

* **Zivčno bolnim in duševno utrujenim** povzročata naravna grenčica «Franz Josef» dobro prebavo, lahko glavo in mirno spanje. Po preizkušnjah znamenitih specialistov za živčevje je uporaba grenčice «Franz Josef» neprecenljive vrednosti. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

* **Poznate krvavo uš, raka, listne uši?** Pokončajte jih z arborinom tvrdke Chemotehna, Ljubljana, Mestni trg 10.

* **Opozorjamo vse živinorejce in posestnike** goveje živine, konj in prašičev na današnji oglaš «Govedomedike», jugoslovenske razpošiljalnice zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarne «Pri sv. Anton» v Mariboru, Kopalniška ulica 11.

Osramočena ljubosumnost

(Dogodbica.)

Markelj, trgovski sotrudnik v nekem večjem trgu, ni užival ob svoji ženi prijetnih uric. Povsod ga je spremljala njena ljubosumnost ter mu je grenila zakonsko življenje.

«Kdo ve, kod si hodil,» mu je očitala vselej, kadar se je vrnil s potovanja.

«Imel sem mnogo opravila,» ji je navadno odgovarjal.

«Ti imaš vedno opravke,» je besedičila. «Za druge je dovolj časa, a zame nikoli.»

«Tako zahteva moja služba.»

«Drugod te je sama prijaznost, doma pa se držiš, kakor bi te z brinjem božala po obrazu.»

«Truden sem in potreben oddiha.»

«Sram te bodi!»

Tako je ljubosumnica vselej obdržala zadnjo besedo. Mož se je navadno odstranil v predsobo, iščoč razvedrila pri knjigah, katerih je imel polno omaro. Večkrat je čital do polnoči; kadar mu je nagajal spanec, je bral glasneje, s čimer se je otresel dremanja.

Ljubosumni soprogi pa njegovo mrmranje ni bilo po volji. Pogosto je pogledala skoz vrata, z bistrim očesom je preiskala vse kote, končno pa je porasla kot petelin na guoju.

«S kom se pogovarjaš?» je zarohnela nekega večera ob pozni uri.

«Čitam,» ji je povedal resnico.

«Kdo ve, ali se nisi s kom pogovarjal?»

«S kom? Saj vidiš, da ni nikogar v bližini.»

«Nekam se je skrila, ali pa jo je popihala iz sobe...»

«Kdo?»

«Kakšna prijateljica! Ne delaj se nevednega!»

«Neža, ti si čudna žena.»

«Čuden si ti, pa te bom že predrugačila. Gorje, kadar vaju zalezem, po vsem trgu bo odmevala sramota.»

«Tukaj se bo dala izvesti izborna šala,» se je spomnil Markelj. Odložil je knjigo ter odšel k počitku.

Drugi večer je zopet čital dolgo po večerji. Večkrat mu je ušel pogled na ročni kovčeg, katerega je ob prihodu skrivaj postavil za omaro. Ko se je žena odpravila k pokoku, tedaj ga je odprl: v njem je imel krinko — dekliski obrazek in zloženi postavke, kakršnega rabijo šivilje za pomerjanje obleke. Sestavil ga je v obliko človeške velikosti, ogrnil z obleko, nanj je nataknil krinko ter jo pokril s klobukom in v kotu pred njim je stala zala gospodična. Privil je luč, da se posnetek ni mogel takoj opaziti, na kar je začel glasno čitati ter se smejati.

Neža, ki je ležala oblečena, je srdito vstala in odprla sobna vrata. «Sramota!» je kriknila, jeza in žalost sta se borila v njenih besedah. Kot obsejena je hitela na ulico, njeno kričanje je odmevalo v nočno tišino.

«Mimika, Ančka, Marjanca!» je klicala na ulici svoje prijateljice.

«Za kriščevo voljo, Neža!» so se babnice plašile skoz okno, meneče, da se je zgodila nesreča. «Sramota! Pridite in pogledite!»

Ženske so drle za Nežo, ki jim je zmogoslavno kazala pot v svoje stanovanje. «Tukaj je sramota!» se je drla pred zapeljivko. «Ta vlačuga se drzne priti ponoči v pošteno hišo razdirat zakonsko zvezo! Pa še počakala me je, ne da bi se sramovala in bežala. Fej!» je pljunila pred njo ter ji je priložila zausnico. Izbila jo je na zid, dočim ji je glava s klobukom odletela pod mizo, kjer je sedel Markelj, zatopljen v debelo knjigo. Babnice so vzhihitale v bučen smeh.

«Štefan, kaj si mi napravil!» je Neža osramočena planila pred moža.

«Vidiš, to je sramota!» se ji je maščevalno posmehnil, a se je moral urno umakniti, ker mu je namerila s pestjo. Kropivar.

Porota

NOVOMEŠKA.

Uboj z nožem. Predzadnje sredo se je zagovarjal pred novomeško poroto Anton Bohte iz Dolenjih Lakovnic, pristojen v občini Šmihel-Stopiče, posestnikov sin, ker je zabodel z nožem Franceta Zupančiča, ki je padel na tla in v trenutku izdihnil. Obsojen je bil Bohte na tri leta težke ječe.

Uboj s sekuro. Jože Tajčman, rojen v Bušinjih vasi, pristojen v Suhor, oženjen, posestnik, je udaril v prepiru s sekuro po glavi posestnika Marka Stepana, da se je ta zgrudil na tla in naslednjega dne izdihnil. Tajčman je bil osojen na tri leta težke ječe, temnic na dan uboja ter na 4000 Din odškodnine. S tem je bilo pomladno porotno zasedanje zaključeno.

MARIBORSKA.

Detomor. Kot prva se je zagovarjala pred mariborsko poroto 19letna dekla Ana Osvaldova, doma iz Lehna, ki je skrivaj v koruzi rodila nezakonsko dete in ga vrgla ob tla, potem pa se ni več brigala zanj. Dete je zaradi padca umrlo. Osvaldova je bila obsojena na tri leta težke ječe.

Uboj z nožem. 25letni Franc Trstenjak iz Mihalove pri Ptuj, zaposlen kot hišnik v Gornji Radgoni, je popival po radgonskih gostilnah ter izžival fante. Po nekem prepiru je zamahnil z nožem po Ivanu Dajčmanu ter mu prerezal vrat, da je ta kmalu izdihnil. Trstenjak je bil obsojen na pet let težke ječe.

Nejasni vzroki uboja. Dve in pol leta težke ječe je dobil Anton Spiler, ki je v Zdolah iz neznanega povoda v temi udaril s kolom Avgusta Klavžarja, ki je poškodbam podlegel na mestu zločina. Obstojal je spočetka sum, da je obdolženec izvršil roparski umor.

Poneverbe. Zaradi poneverb, ki jih je izvršil kot uslužbenec pri trgovcu Schmidtu v Mariboru, je bil 20letni Helmut Golob obsojen na 18 mesecev težke ječe, njegov pomagač, 23letni Karel Harner, pa na eno leto težke ječe.

Požig. 33letni posestnik Adolf Vogrinec v Limbušu je pred leti povihal zavarovalnico pri družbi «Jugoslavija». Lani je nastal v njegovem gospodarskem posloju požar in zavarovalnica se mu je izplačala. Deset dni po požaru pri Vogrincu je gorelo pri posestniku Janku, kjer je imel Vogrinec shranjeno svoje seno. Po prvem požaru so sosedje Vogrincu darovali mnogo lesa. Lani dne 9. oktobra je pri Vogrincu že tretjič gorelo. Zdaj so začeli sumiti in orožništvo je Vogrinca aretiralo. Kljub težkemu sumu so porotniki zanikali krivdo in je bil Vogrinec oproščen.

Tatinska brata. Zaradi več tatvin, ki sta jih izvršila brata 22letni Franc in 19letni Ivan Gaber iz Trnovelj, se je vršila razprava le proti Ivanu, dočim je bila razprava proti Francu izločena, ker se nahaja obdolženec pri vojaki. Ivan je bil obsojen na 18 mesecev ječe.

Cigan. 21letni Ludovik Kovačević, pristojen v Ivanec na Hrvaškem, je bil obtožen tatvine. a je bil oproščen, ker so porotniki na vprašanje hudo delstva odgovorili šest z da in šest z ne.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

O PRVOTNI KULTURI IN VERI STARIH SLOVENCEV.

Slišali smo, da Slovenci ne prebivajo že od nekdaj v današnji domovini, temveč da so se tu šele naselili, potem ko so bili z ostalimi Slovani zapustili prvotno domovino. Leta 600, po Kristusu je bila ta naselitev že popolnoma dovršena. Cez dvanajst stoletij že prebivajo Slovenci na današnjih tleh.

Iz prvotne domovine so naši predniki prinesli že precej visoko omiko. Kot smo slišali, sta bili zlasti poljedelstvo in živinoreja močno razviti. V tem oziru so se tudi sosednji narodi od njih lahko marsičesa naučili.

Iz svoje prvotne domovine so naši predniki prinesli tudi svojo vero in svojevrstno ureditev države.

Naši predniki niso imeli samo vladarja, temveč so živeli demokratično po zadrugah ter so javno razpravljali o državnih zadevah.

Prvotna krščanska vera je bila pri Slovencih globoko ukoreninjena. Še danes, toliko stoletij po sprejemu krščanstva, najdemo v narodu nebroj ostankov starega verstva. Vraže so na primer ostanek stare poganske vere. Ta tudi nekateri običaji, ki so bili v zvezi s poganskim verstvom, so se pri nas ohranili do današnjega dne. Še danes zažigamo kresove, ki so tudi ostanek prvotnega slovanskega bogočastja. Stari Slovani so namreč častili Svetovida, boga solnce in svetlobe. Temu v čast so poleteli, ko doseže solnce največjo moč, ko je dan najdaljši in noč najkrajša, zažigali kresove. Danes se ne zavedamo več izvora tega običaja, ki je izgubil vsako zvezo z našo vero, a stari častiljivi običaj je ostal. V mnogih

primerih dajemo temu običaju drug pomen. Tako na primer zažigamo kresove na čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu. Iz tega primera razvidimo, kako globoko so vkoreninjene v narodu stare navade.

Naši predniki so verovali v boga, ki nareja blisk in dela grom. Temu so darovali vole in druge živali. Usode niso poznali in tudi niso verovali, da bi imeli mrtvi ljudje kako moč. Če so slutili, da se jim bliža smrt, so takoj obljubili v svojem srcu, darovati bogu, če ji uidejo; in če so ji potem res ušli, so zvesto darovali, kakor so bili obljubili; verovali so, da so si z daritvijo odkupili življenje.

Naši predniki pa so častili tudi manjša božanstva, tako na primer nimfe ali vile. Verovali so v rojenice in sojenice, ki so bile navzoče pri človekovem rojstvu ter so prerokovale in določale človeku usodo.

V naših narodnih pesmih, pravljicah in pripovedkah je še vse polno ostankov starega poganškega verstva naših poganskih prednikov. Sem spadajo že omenjene rojenice in sojenice, dalje razna druga bajeslovna bitja, kakor palčki, volkodlaci, povodnji možje, zmaji, more in podobno.

Verstvo naših prednikov je, kakor pri vseh preprostih narodih, v ozkem stiku z življenjem v naravi in z odvisnostjo od nje. Človek je odvisen od naravnih sil, ki so mu koristne ali pa tudi škodljive; zato jim je bil hvaležen ter jih častil ali pa se jih je bal ter jih je skušal z daritvami potolažiti.

Z bistrim opazovanjem je človek kmalu videl, da izvira vsa moč življenja od solncea, njegove toplote in svetlobe. Kaj je bilo torej bolj naravno, kakor da ga je začel častiti po božje ter mu v čast prinašati daritve in zažigati kresove.

Grom in blisk sta bila za človeka preproste omike nekaj skrivnostnega in tajnega. Zato si je v svoji domišljiji ustvaril novo božanstvo, ki nareja in ravna te pojave.

Kakor nas, so tudi naše prednike trle razne bolezni in nadloge. V svojem verskem čuvstvanju so si ustvarili poleg človeku prijaznih božanstev tudi zle duhove ali bese, ki so se jih bali in jim tudi prinašali razne darove, da bi odvrnili od sebe njih jezo. Sem spadajo bajeslovna bitja, kot so besi, mora, škrti, volkodlaci in podobno.

Tu smo podali le splošno sliko o veri poganskih Slovencev takrat, ko so bivali z ostalimi Slovani v svoji prvotni domovini in za dobo prvih dveh stoletij v današnji domovini.

Pred Slovenci so bili v današnjih slovenskih pokrajinah drugi narodi. Med nekaterimi je bilo razširjeno tudi krščanstvo. Ko pa so Slovenci zasedli te kraje, so kmalu izginili zadnji ostanki teh narodov in z njimi tudi vsi sledovi krščanstva. Okoli leta 745. pa se je začelo tudi med Slovenci širiti krščanstvo, proti kateremu so se Slovenci sicer večkrat uprli, ki pa je kmalu zmagalo in privedlo Slovence v kulturo ostalih krščanskih narodov. Kako se je to zgodilo, bomo pojasnili v posebnem članku.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Žalostno pismo iz Argentine

Argentinski Slovenci vljudno prosimo, da se priobčijo naslednje vrstice:

Ker še vedno prihaja v Argentinijo mnogo naših rojakov v nevednosti, kaj jih tu čaka, smatramo za dolžnost, ker jim ne privoščimo tega trpljenja, brezdolja in stradanja, da opozorimo vse, ki so namenjeni sem, naj to misel opustijo.

Tu je na tisoče in tisoče ljudi brez dela; posebno zatirani izmed vseh so naši. Nas ne uporabljajo za drugo delo kakor na progi, kjer se mora trdo delati za nezadovoljivo mezdno.

Koliko jih je, ki po več sto kilometrov prehodijo peš, ker nimajo denarja za vlak, da si poiščejo dela, pa ga ne najdejo.

Posebni siromaki so novinci, če jih dobijo v roke agenti, katerim plačajo zadnje pare, da jim preskrbe delo. Pošljejo jih po tisoč kilometrov daleč; ko pa pridejo tja, delajo dva ali tri dni in zopet so na cesti. In kam sedaj brez denarja in

brez znanja jezika? V tvornicah sploh ni dobili dela.

Malo boljše je za obrtnike, ker več zaslužijo, toda nimajo stalnega dela. Kar v enem mesecu zaslužijo, porabijo v drugem za hrano in stanovanje. Koliko jih je, ki spijo na prostem kje v travi in jih preganja policija! Mnogo jih je, ki so po dva ali tri dni tukaj, pa že gledajo, kako bi jim bilo mogoče vrniti se v našo milo domovino. Vzdihujejo, da bi le mogli v enem letu pristradati denar za potovanje. Pred kratkim je prišlo sem nekaj Srbov, ki so leteli nad g. konzula, naj jim preskrbi delo ali pa jih pošlje domov, toda opravili niso ničesar. Podali so se na tovorno ladjo «Iskra» iz Dubrovnika in prosili za delo, da bi prišli na ta način nazaj v domovino. So nekateri redki rojaki, ki so po več let tu in dobro zaslužijo, toda ti nas ne poznajo, ker so že zatajili domovino.

Naj zadostujejo te kratke vrstice za opomin, kajti če bi hoteli natančneje opisati tukajšnje obupno življenje, nimate zadosti prostora.

Obljube in dejanja

«Slovenski gospodar» hoče oprati klerikalce s tem, da očita drugim grehe. — Za gerenta laškega okrajnega odbora je denar, za ceste ga ni. — Gosarjev pravilnik o bratovskih skladnicah je katastrofa za rudarje.

Dol pri Hrastniku, marca.

«Slovenski Gospodar» se v zadnji številki zopet zaletava v Samostojno demokratsko stranko in njenega vodjo Pribičevića ter st izmišljuje, da je on sokriv vsega slabega v državi, ker baje onemogoča delo v parlamentu v času, ko je treba rešiti velevažne naloge, kakor: proračun, inozemsko posojilo itd. Dalje je Pribičević bojda kriv, da kot minister ni imel ne volje ne zmisla za oblastne samouprave, katere so po največji zaslugi SLS, kakor piše časopis, začele živeti, delovati ter se razvijati, s čimer je dana prečanskim krajem možnost gospodarskega napredka. Pozabil pa je povedati, da sta obe slovenski oblastni skupščini, kjer ima SLS večino, odobrili nove davke, ki se bodo izmzgali iz žepov šibkejših slojev naroda. Pozabil je povedati, da so se oblastne samouprave izvedle v času, ko je SLS še vrtela avtonomistično lajno ter oblastem nasprotovala.

Poglejmo pa sedaj, katere dobrine ima naš laški okraj od politike SLS. Ko je lansko leto bil sprejet s pomočjo klerikalnih poslancev tudi zloglasni člen 82. finančnega zakona, je s tem prihranila težke milijone Trboveljski premogokopni družbi na škodo okraja. Naše ceste se celo leto niso popravljale, dasi je ogromen promet po njih; zato pa so sedaj tudi take kakor kje v Galiciji med svetovno vojno. Čudno je, da člani okrajnega zastopa

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

Velečnemu gosp. drju. L. Rahlejevu

Beograd

Kosovska ulica 43.

Moj oče trpi že dolgo na revmatizmu. Danes mi piše, da je zvedel za Vaše zdravilo Radio Balsamika, ki ga zelo hvalijo in je že mnogim pomagal. Pred par tedni je dobil steklenico Radio Balsamika, ki je zelo dobro delovalo, ozir. pomagal. Na žalost pa ni mogel dobiti več tega zdravila, ki je od vseh, kar jih uporabljamo proti revmatizmu, bilo najboljšo in mu je v resnici pomagal. Ker se nahaja v Italiji, me je prosil, naj mu pošljem Radio Balsamika. Prosim Vas, da mi takoj, ko dobite to pismo, pošljete 6 steklenic.

Z odličnim spoštovanjem

Janko Gracin.

Gospic, 2. oktobra 1924.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ drja. L. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

tega nočejo videti. Imajo na razpolago denar za gerenta g. dr. Godniča po 2500 Din mesečno, med tem ko prejšnji g. dr. Roš ni stal nič, za cesto od marnske kapele skozi hrastniško kotlino pa ni denarja. Ko bi ne bilo tega člana, bi imeli lahko lepe ceste in ljudje bi prišli do zaslužka.

Druga važna stvar za naš okraj je sprememba pravilnika o bratovskih skladnicah, ki je bil sprejet pod prejšnjo klero-radikalno vlado. Na tisoče delavcev, zaposlenih pri Trboveljski premogokopni družbi, je s tem zelo oškodovano. Svoječasno so napadali gospoda dr. Žerjava in njegov pravilnik, ki je upokojenecem nudil vsaj neobhodno potrebno za preživljanje, za sedanjega pa, ki je mnogo poslabšan, se ne zmenijo.

Kako je mogel g. dr. Gosar kot minister za socialno politiko in poslanec našega okraja pristati na tak pravilnik? To je menda odgovor na tisti del govora, ki ga je imel na shodu lani 4. septembra na Dolu, ko je rekel: «Če ne bo delavstvo volilo mene, bom šel tudi jaz preko njihovih zahtev.

To sta torej dva uspeha, ki jih je dala SLS našemu okraju, in te uspehe ljudje bridko občutijo na svoji koži.

Naš gosp. župnik je pri delitvi spovednih listkov tudi grmel proti «Domovini», češ, saj imate naših listov dosti na razpolago. G. župnik, komur «Domovina» nima česa očitati, ga pusti v miru, kar pa je graje vredno, nikakor ne more molče preiti. Ljudje božji, zadnji čas je, da premislite, kakšni so Vaši zagovorniki, ki odločujejo o Vas!

ŽENSKI VESTNIK

VLAGA V HIŠI.

Nič ni bolj nezdravega kakor vlažna hiša. Ljudje, ki so primorani prebivati po vlažnih stanovanjih, so podvrženi raznim boleznim; predvsem za otroke so taka stanovanja neprikladna. Vлага je mati jetike, je zapisal neki sloveč zdravnik.

Zato, skrbna gospodinja, če imaš vlažen dom, glej, da boš preganjala vlago vedno in povsod. Lahko si pomagaš na različne načine, da vlago vsaj zmanjšaš, če je že ne moreš odpraviti.

Pri vlažnem stanovanju je glavno: veliko zračiti! Zračiti je treba večkrat na dan, ne samo zjutraj, ampak tudi po kosilu in zvečer. Zadržlega zraka v stanovanju ne smeš trpeti. Nadalje je treba posebno pridno zračiti posteljnino, kajti postelja v vedno zaprti sobi in, če je hiša povrh še vlažna, se najbolj navzame vlage. Zato moraš postelj vsak dan zračiti in posteljnino večkrat nesti na sonce, tudi pozimi, saj so tudi takrat lepi solnčni dnevi. Če imaš perje v blazinah, oziroma pernice, moraš le-té še posebno pogosto zračiti, ker perje se zelo napije vlage, in ko ležeš, koliko toplote mora telo oddati, da se te blazine ogrejejo. In če je posteljnina že prej vlažna, se potem pari pod telesom, kar povzroča slabo, nemirno, nezdravo spanje, združeno s težkimi sanjami.

Postelja pa tudi ne sme stati preblizu zidu, da ne vdihavamo vase zidne vlage. Če imaš tesno stanovanje, tako da moraš imeti postelje blizu zidu, potem si daj napraviti zaščitno leseno steno pri postelji. Ta se dá prav enostavno napraviti iz dveh remeljev, dolgih, kakor je postelj visoka, in dveh desk, ki naj imata dolžino postelje, in ki jih pribiješ počez na remelja. Tako steno imej pri postelji, oziroma pri zidu, ob vsakem lepem dnevu jo pa nesi sušit na sonce.

Solnce je sploh najboljša pomoč proti vlagi. Zato pusti solncu veliko dostopa v tvoj dom. Ne zagrinjaj poleti oken pred solncem, češ, da bo v hiši prijeten hlad, ampak odpiraj rajši solnčnim žarkom okna in duri na stežaj. Solnce, to je zdravje in življenje!

Pri tej priliki še nekaj besed o pometanju. Naše gospodinjice imajo navado, kadar pometajo, namočiti žaganje in ga natresti po tleh, zato da se tako ne praši; druge zopet poškrbijo pod

vodo. Ne eno ne drugo pa ni prav. Žaganja ne moreš nikdar popolnoma zмести s poda; vedno ga nekaj ostane, in ko se posuši, imaš pod zopet prašen in v tem prahu se poleti redé bolhe. Ravno tako je, če pod poškrbijo: vedno ti ostane prah. Zato je najbolje, če vzameš kako staro nerabno vrečo kot krpo, jo zmočiš in dobro ožmeš, potem pa z njo pobrišeš pod. Seveda jo moraš pri tem večkrat izprati, ker bi sicer bolj zamazala kot pa pobrisala. Ampak s tako mokro krpo pobereš ves prah po tleh, in to je glavno, kajti enako škodljiv kakor vlaga je tudi prah v hiši. Skrbna gospodinja ne sme trpeti v svojem domu ne enega ne drugega. Meta.

KAKO PRESAJAMO SOBNE RASTLINE.

Rastlino, ki jo hočeš presaditi, moraš najprej vzeti iz posode, v kateri je posajena. Ako ima rastlina zelo dolge in goste korenine, gre zelo težko iz posode. Tedaj jo spraviš ven — da ti namreč ni treba lončka razbiti — na ta način, da tolčeš z lesenim klinom po straneh lončka, dokler rastline ne zrahljaš, da se dá dvigniti iz posode.

Ako je rastlina, ki jo presajaš, take vrste, da se dá razmnožiti z delenjem korenine, tedaj jo prereži z ostrim nožem tako, da narediš iz nje dvoje ali troje rastlin. Ko imaš tako pripravljene nove rastline, jih posadi v nove ali pa v stare, dobro osnažene posode.

Rastline sploh potrebujejo čiste posode. Cvetlični lončki postanejo kmalu zeleni in umazani. To naredi vlaga, ki tudi povzroča lišaj in mah po lončkih. To zapira zraku dohod k rastlini in je zato tak lonček tudi vzrok, da rastlina peša. Lončke osnažimo najlaže, če jih dobro odrgnemo s krtačo od znotraj in zunaj, potem pa pustimo, da se dobro posuše. Taki lončki so potem kakor novi in so zopet za rabo.

Zemlje deni najprej malo v posodo, nato vtakni rastlino in prisuj zemlje, ki jo moraš dobro pritiskati s prsti, da se bolje oprime korenin, na kar rastlino še malo zalij.

Tako presajene rastline postavi na svetel in tudi sicer ugoden prostor pri oknu. Tu ti bodo lepo rasle in ti delale veselje.

GRDI STOL.

Marsikatera mati ima navado, otroka, če se je udaril ob stol in joka, potolažiti s tem, da natepe stol, češ: ti grdi stol ti, kaj si udaril našo malo punčko... Otroku se seveda dobro zdi, da je stol tepen, pa pozabi na svojo bolečino in je zopet vesel.

Ampak to je slaba vzgoja. Na tak način vzgajamo otroka samo k maščevalnosti in škodoželjnosti, oziroma ga že malega navajamo k togoti. Tak otrok se bo, ko postane starejši, pri vsaki priliki, če mu ne bo kaj prav, togotil. In namesto da bi bil dober, bo hudoben.

Zato je veliko pametneje, če se je otrok udaril ob stol, da mati poboža še stol, češ: ti ubogi stol, kako si se udaril, boli te, pa ne moreš jokati... Tako navajamo otroka k sočutju in dobrotljivosti.

Za kuhinjo

Šarkelj. Nalij v skledico 4 žlice mlačnega mleka, prideni 2 kocki sladkorja in 1 do 2 dekagrama kvasa (germa), vse to zmešaj z žlico in postavi na toplo, da vzhaja (kipne). Potem zmešaj v večji skledi četrt litra toplega mleka, dve žlici sladkorja, nekoliko soli, 10 dekagramov sirovega masla in 2 rumenjaka, en liter moke, vse dobro premešaj, prideni še vzhajani kvas in malo naribane limone. Vse to dobro zmešaj in stepaj 20 minut. Nato prideni dve pesti opranih rozin. Ko si vse dobro premešala, stresi testo v dobro pomazan model, ki ima na sredi cev, postavi na toplo, da vzide, nato pomaži površino s stepenim jajcem in peci v neprevroči pečici eno uro. Ko je šarkelj pečen, ga povezni na desko in še vročega posuj s stolčnim sladkorjem.

Sesekljani (faširani) zrezki. Vzemi pol kilograma govega mesa, ga zreži na drobne koščke

ter ga s sekirico drobno sesekljaj kakor za klobase (če imaš mašino, pa faširaj), prav tako sesekljaj strok česna in malo čebule, dodaj eno v vodi ali mleku namočeno in izžeto žemljo, malo popra, eno jajce in soli. Vse to dobro zmešaj in pretlaži ter naredi 8 zrezkov (hlebčkov), peci na precej vroči masti, da lepo porumeni na obeh straneh. Kislo zelje se dobro poda zraven.

Praktični nasveti

Stvari iz gume, ki so postale sčasoma trde, oziroma krhke, pa jih hočemo napraviti mehkeje, ne smemo nikoli mazati z oljem, ker tedaj postanejo taki predmeti samo za par dni mehkejši, potem se pa olje strdi in guma še rajše kejši, potem se pa olje strdi in guma še rajše razpoka. Bolje je zato, gumaste predmete od časa do časa namazati z glicerinom (dobiš ga v drogeriji ali pa v lekarni), to pa le prav na tenko. Gumasti obroči za steklenice, ki jih rabimo za vlaganje, oziroma ukuhanje sadja, se kaj radi strdijo. Treba jih je položiti za nekaj časa v tekočino, obstoječo iz dveh delov vode in enega dela salmijaka. Tako postanejo zopet mehki. Ko se popolnoma posušijo, jih pa tenko namaži še z glicerinom. Kratke gumaste cevi ohranimo najbolje, če jih pustimo viseti, daljše pa, če jih zvijemo v kolobar.

ZANIMIVOSTI

KITAJSKO NOVO LETO — PRAZNIK POMLADI.

Praznik novega leta, ki je bil uveden pri Kitajcih kakih 2500 let pred Kristusom, se praznuje kot konec zime in začetek pomladi. Zato se imenuje praznik pomladi. Letos so praznovali Kitajci novo leto 22. januarja. Za ta praznik poravnajo vsi trgovci in industriji svoje račune, da bi v novem letu nikomur ne bili nič dolžni. Kitajci slavijo novo leto ves teden.

Vsa mesta in večji kraji ožive že nekaj dni pred praznikom. Trgovine so od jutra do večera polne. Na vratih trgovin in vseh hiš nalepijo rdeče lepake z zlatimi napismi, v katerih so izražene želje za novo leto. Poleg tega naslikajo na vsa vrata podobe dobrih in zlih bogov. Na novega leta dan so vsa mesta svečano okrašena in razsvetljena. Večje hiše izobesijo zastave in okrase okna z zelenjem. Na ulicah vise veliki zmaji z zelenimi in rdečimi očmi.

Proti večeru se vrvenje poleže in čez eno uro nastopi praznik. Čim se stemni, začno prižigati na vseh koncih in krajih bengalične ognje. V trgovinah se čujejo za zaprtimi vrati zvoki, gongov, bobnov, kovinastih krožnikov in piščalk. Ta svojevrstna godba traja do jutra.

Neki evropski trgovec je bil povabljen letos na praznovanje novega leta k predstojniku pošte v mestu Fudadjanu. Odpeljal se je iz svojega bivališča Harbina ponoči. Potnikov je bilo malo. Vozili so se samo siromašni ljudje iz južnih pokrajin, kjer vlada velika beda. Vsaka ženska vozi s seboj vsaj eno dete. Večinoma pa vzamejo Kitajke na potovanje ves svoj zarod. Eno dete Kitajka med potjo doji, drugo drži na kolenih, tretje ji čepi pri nogah. Desetletni dečki že kade smrdljive kitajske cigarete.

Evropski trgovec opisuje, kako je praznoval kitajsko novo leto v krogu prijaznega poštnega predstojnika in njegovih znancev. V sobi, kjer je stala pogrnjena miza, je postavil gospodar oltar, da počasti domače bogove in se jim priporoči za naklonjenost v novem letu. Večerja je bila zelo obilna. Vsaki dve minuti je prišla na mizo nova jed. Po obilni večerji, ki je obsegala 80 različnih jedi, so prišli na vrsto likerji in evropsko pivo. Vsak gost mora do zadnjega jesti in pit, sicer

se gospodarju zameri. Med popivanjem se je vršila običajna stara igra na prste. Kdor ni uganil, koliko prstov je pokazal sosed, je moral piti. Če se ga je ta ali oni gost že preveč nalezl, je lahko pil namesto njega njegov sosed.

Sosed evropskega trgovca je znal za silo ruščino in tako sta med večerjo kramljala o kitajskih razmerah. Pripovedoval je, da med Kitajci ni beračev in da sploh ni običaj, dajati milodare. Vsak Kitajec se mora preživljati sam. Ko se roditelji postarajo, morajo skrbeti za nje otroci. Nekoč je prišla k njemu neka stara ženica in je potožila, da sin ne skrbi za njo, sama pa ne more več delati. Poklical je k sebi sina in ga vprašal, koliko zasluži. Odgovoril je, da 50 centov dnevno. Vam zadostuje 30 centov, 20 jih pa dajte materi, ali pa jo vzemite k sebi, mu je dejal. Mladenič je moral ubogati, ker je vedel, da bi ga oblastva prisilila, podpirati staro mater, če bi je ne hotel prostovoljno. Otroci tudi ne smejo grdo ravnati z roditelji. Če se pripeti, da sin udari mater, ima vsak Kitajec pravico, sleči ga in pretepsti z bičem.

IZ ŽIVLJENJA MRAVELJ.

Do nedavnega smo vedeli še zelo malo o mravljah, katerih razumnost je v primeri z drugimi živalmi naravnost presenetljiva. Šele v novejšem času se je začel znanstveni svet bolj zanimati za življenje mravelj. Nemški učenjak dr. Ewers je temeljito preštudiral življenje, običaje, poroke in pogrebe pri mravljah. Mravlje pokopavajo svoje mrtvece s pravcato pobožnostjo. Bolnim mravljam strežejo in jim nosijo hrano. Imajo svoje igre, kakor ljudje, in uporabljajo pri njih žitna zrna, ki jih trkljajo s hriščka in nosijo zopet nazaj. Imajo tudi neke vrste rokoborbo, toda premaganca nikoli ne umore. Iz mravljišča se preselijo, če postane preveč suho ali vlažno, če je preveč oddaljeno od kraja, kjer dobivajo hrano, ali če je sovražnik preblizu. Toda v starem mravljišču ostane vedno nekaj mravelj, ki se pod nobenim pogojem nočejo izseliti. Tovariši jim nekaj časa prigovarjajo, naj gredo z njimi, potem jih skušajo s silo potegniti za seboj. Ko pa tudi to ne pomaga, jih enostavno odneso.

Mravlje se dele v tri skupine: v samce, samice (kraljice), ki ležejo jajčeca, in delavce. Delavci grade mravljišča, ki so v tehničnem pogledu tako dovršena, da bi jih lahko občudoval marsikak mlad inženjer. Zgornja čeljust delavca je roka, obenem pa orodje, s katerim mravlja gradi, lepi, obdelava. Sprednji par nožic je namenjen za kopanje gline, ki jo pomešajo s peskom ter tako pripravijo dobro gradbeno snov. Slina jim nadomestuje cement.

Zelo zanimiva je razdelitev dela v mravljišču. Vsak delavec opravlja delo, za katero je najbolj sposoben. Pri vходу v mravljišče sedi mravlja, ki odloča o tem, kaj je za zgradbo uporabno in kaj je treba zavreči. Mravlje peko tudi kruh, ki ga nosijo sušiti na sonce. Nekatere mravlje se pečajo celo z nekakimi živinorej. Njihove molzne krave so mušice, katerim gradé tudi staje. V mravljišče prihajajo tudi gostje, ki pomagajo pospravljati. Ti gostje pa kradejo včasih jajčeca, za kar jih domače mravlje takoj pokoljejo, seveda če jih pravočasno zalote.

Mravlje poznajo tudi vojno in njihove armade so dolge včasih več sto metrov. Razdeljene so na poedine oddelke. Na vojno gredo mravlje navadno ponoči. Nekatere vrste mravelj so prav nevarne in napadajo mrčes ter žuželke vseh vrst in jih raztrgajo na kosce. V vročih krajih napadajo mravlje celo ljudi in dr. Ewers opisuje v svoji knjigi srečanje z ogromno armado velikih mravelj. Ker navale mravlje na stanovanja ponoči, stojé noge postelj v posodah, napolnjenih s tekočino, ki se je mravlje zelo boje.

Dr. Ewers je začul neke noči cviljenje, ki se je vedno bolj bližalo. Cvilile so miši, ki so jih mravlje žive požirale. Naenkrat je opazil, da je pokrita preproga z debelo plastjo mravelj. Skočil je na stol, toda mravlje so že dosegle njegove noge. Zlezl je na mizo, toda mravlje so takoj prilezle za njim. Bilo jih je toliko, da ga je obšla groza. Skočil je na umivalnik in stopil v posodo, napolnjeno z vodo. Umivalnik je bil oddaljen od mize dobra dva metra. Ewersu se je zdelo nemogoče, da bi ga mravlje dosegle tudi v umivalniku. Toda lahko si mislimo njegovo presenečenje, ko so začele mravlje graditi živ most, ki se je vzpenjal od mize do umivalnika. In čez ta živ most se je napotila armada mravelj, ki so hotele napasti človeka. Bile bi ga gotovo požrle, da se ni v zadnjem hipu spomnil, da je v sobi postelja, ki ima noge v tekočini, katere se mravlje boje. Skočil je na posteljo in se tako rešil.

Drugo jutro o mravljah ni bilo duha ne sluha. Na tleh so ležali samo ostanki miši, pajkov in druge golazni. Pred vrati je našel učenjak okostje gada, ki so ga mravlje požrle. Te tropične mravlje se spravijo celo na konja, opico, leoparda, osla, psa, hijeno itd.

× **Ženo polil z bencinom in zažgal.** Nedavno se je odigrata na Svetem Kopečku pri Olomucu pretresljiva rodbinska žaloigra. Ljudje so se vračali od jutranje maše in opazili, da se vali iz hiše delavca Jana Kovara gost dim. Vdrli so v hišo, kjer so našli delavčevu ženo v plamenih. Odnegli so jo na hodnik in polili gorečo obleko z vodo. Nesrečna žena je zadobila po vsem telesu težke opekline, toda bila je še pri zavesti, tako da je lahko povedala, da jo je mož polil z bencinom in zažgal. Z avtomobilom rešilne postaje so jo prepeljali v bolnico, kjer je še isti dan umrla. Možu se je v splošni zmešnjavi posrečilo pobegniti. Šele, ko so ljudje pogasili gorečo obleko nesrečne žene in odšli iz hiše, so našli Kovara v lopi na dvorišču obešenega. Prezrli so vrv in poklicani zdravnik je spravil obešenca k zavesti. Orožniki so moža takoj zaslišali. Kovar trdi, da je nedolžen. Toda vse okolnosti in tudi izpovedbe umirajoče žene pričajo proti njemu. Zadnje čase je imel Kovar ljubavno razmerje z neko drugo žensko in je hotel svojo ženo zapustiti.

× **Železnica preko puščave Sahare.** Prekosaharska železnica še dolgo ne bo zgrajena, vendar je pa že storjen prvi korak. Francoski minister javnih del Tardieu je predložil parlamentu osnutek zakona o ustanovitvi urada, ki bi proučeval gradbo železnice čez Saharo. To vprašanje že davno zanima francosko javnost. Gre za železniško progo, ki bi vezala severno s francosko zapadno Afriko. To sta dve oblasti, katerih prva ima 14, druga pa 22 milijonov prebivalcev. Ko bo železnica zgrajena, bo mogoče dospeti iz Pariza do reke Niger v petih dneh. Proga bo vodila čez Niger in se priključila zapadnoafriškemu železniškemu omrežju. Načrt nove železnice ne skriva velikih ovir, katere bo morala premagati moderna tehnika. Železnica bo vodila večinoma skozi puščavo in gradba bo zelo težka.

× **Žaloigra zaljubljenega Indijca.** V kapelici nekega pariškega liceja so našli te dni nekega mladeniča v mlaki krvi. V desnici je držal mladi samomorilec revolver. Takoj so poklicali zdravnik, ki je ugotovil, da mladenič še živi, na kar so ga odpravili v bolnico in operirali. Bilo pa je že prepozno. Samomorilec je mladi Indijec Duhun Trihu, sin nekega trgovca iz Kalkute. Ze nekaj časa je študiral v Parizu in stanoval v Dijaškem domu. Pisem ni zapustil, vendar se dá sklepati na samomor zaradi nesrečne ljubezni. Mladi Indijec je spoznal neko mlado ženo, ki je sicer 15 let starejša od njega, a se je kljub temu spustila v ljubavno razmerje z mladim indijskim študentom. Nedavno je pa dobil mladi dijak od svoje ljubice pismo, v katerem mu sporoča, da prekinja z njim vse odnose. Nesrečni dijak si je kupil revolver in napravil konec svojemu življenju.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dobra vzgoja.

Mihec je vedel, da ne sme reči nobene grde besede. Ko je nekega dne brskal po konjskem hlevu, je po nesreči padel v gnoj. Ta o j je ves obupan pohitel k mami in menil: «Mama, padel sem v oves, ki ga je včeraj pojedel konj...»

Tolažba.

Župnik: «Janez, Janez, ali si že zopet pijan? Kaj ne veš, da te takega Bog ne bo sprejel v nebesa?»

Janez: «Nej na zamirja, gospud, predn pridem iz zemlje do nebes, bom tku že trezen...»

Otroci.

Razgovarjali so se doma, kako je treba zmrznjenega človeka čim močneje ribati s snegom, da se mu zopet povrne življenje.

Mali Jurček je ta razgovor poslušal in menil, da s čim bi ribali človeka, če bi zmrznil poleti, ko ni snega?»

Pretkanec.

Carinik: «Odprite kovčeg!»

Potnik: «Rad bi ga odprl, pa sem pozabil ključ v suknji.»

Carinik: «Kje imate suknjo?»

Potnik: «Vi ste pa res tepec. V kovčegu.»

Nepobiten dokaz.

Tonček: «Gospod učitelj, ali je res, da je bilo tam, kjer se razprostira sedaj Sahara, nekoj morje?»

Učitelj: «Da. Sicer pa spoznaš to že po prebivalcih, ki nosijo še sedaj plavalne hlače.»

Bolj trda šala.

Misijonar Peter je prišel med ljudožrce in vprašal njihovega poglavarja, kje se nahaja sedaj njegov prednik misijonar Pavel.

Poglavar (se veselo zareži in pokaže na trebuh): «Tu notri...»

Želite li se dopasti?

Ako želite biti lepi, obdržati svoje lice mladeniško sveže, svojo kožo elastično in barvasto, svoje lase lepe in bujne, tedaj rabite za dnevno nego svoje lepote

1. **Elsa-milo zdravja in lepote**, katero ni samo parfimirano toaletno milo, temveč vsebuje v sebi tudi medicinsko preizkušene, dobro delajoče sestavine, katere prodirajo v Vašo kožo in jo vadirajo zdravo, lepo, mlado in Vašo zunanost mladeniško svežo.

Fellerjeva prava mila zdravja in lepote so:

- ELSA lilično mlado milo
- ELSA rumenjkovo milo
- ELSA glicerin-milo
- ELSA boraks-milo
- ELSA katransovo (šmpon) milo
- ELSA-milo za britje.

Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili druga mila! Za poizkus 5 komadov Elsa-mila s omotom in poštno vred 52 Din.

2. **Fellerjevo pravo kavkaško pomado za zaščito lica in kože.** Ona Vam izgladi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno, briše sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Iznenačilo Vas bo, s kakšno bržino izginjajo solne pege, kožne brazde, rdečica nosa, mozolji, zajedavci in drugi vsakovrtni nedostaki kože.

3. **Fellerjevo močno pomado za rast las,** katere preprečuje izpadanje las, prerano osivljenje, čisti lasne luske, dela lase mehke, gibke, bujne ter pospešuje njih rast.

Za poizkus 2 lončiča ene ali po 1 lončič od vsake Elsa-pomade s omotom in poštno vred za 33 Din.

V Vašem interesu je, da pošljete denar vnaprej, ker plačate po povzetju radi poštnih stroškov 10 Din več. — Naročila je nasloviti jasno: Lekarstvu

EUGEN V. FELLER, Stubica Donja
Elsatrg 360 Hrvat. ka.

Grožnja.

Oče: «Gašperček, če boš poreden, te bom zaprl v kurnik.»

Sinko: «Kar zaprite me, ali jaz vam ne bom znesel jaje...»

Naloga o požarih.

Mala Milena je pisala šolsko nalogo o požarih. Začela jo je takole:

«Požare zanelijo včasih tudi otroci, ki nastanejo iz neprevidnosti.»

Iskrenost.

Gašper je po daljši bolezni ozdravel ter se je hekega dne ginjeno zahvaljeval svoji ženi za njeno požrtvovalno postrežbo tekom bolezni. Končno jo je vprašal: «Kje si našla toliko usmiljenja za mene?»

Žena: «Kateri bedak bi pa bil tako neumen, da bi vzel ženo s petimi otroki za ženo?»

Nemogoče.

Učitelj: «Zaradi tvoje lenobe bo tvoj oče dobil še sive lase.»

Tonče (odmaje): «Nemogoče, saj naš ata nima več las...»

Previdnost.

Lekarnar (svoji debeli ženi): «Kunigunda, prosim te, izgini za par trenutkov iz lekarne. Pravkar bom prodal pet steklenic tiste tvoje tinkture za dosego vitkega telesa!»

Listnica uredništva

Rogatec. Prispelo prepozno.

Kokra. Honorarja za nenaročeno ne plačamo. Damo le nagrado, če je stvar res dobra.

Dramlje. Pesmi sploh ne objavljamo radi. Če jih pa, morajo biti jedre, lahko tekoče in ne žaljive.

Koprivnik. Ni primerno za tisk.

Preectinec. Pišite krajše in samo po eni strani papirjal

MALI OGLASI

Pozor!

Javljam vsem, da nisem plačnica za dolgove kogarkoli, ki bi jih delal na moj račun ali na moje posestvo. Velike Lašče, 6. marca 1928.

Marija Hočevar.

Žimnice (modroce)

vrhne in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik, cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Izjava.

Podpisani Franc Bukovec, posestnik in gostilničar v Velikih Malencah, preključujem in obžalujem vse žaljivke, ki sem jih raznašal glede gđne. Fani Kuharjeve, gostilničarjeve hčerke v Krški vasi. Vse moje tozadevne obdolžitve so brez vsake dejanske podlage in neresnične, zaradi česar plačam stroške kazenskega postopanja in se imenovani zahvaljujem, da je odstopila od zasebne obtožbe. Franc Bukovec.

Lepa povest

Ivo Šorli:

V deželi Čirimurcev

(s slikami)

velja le Din 16.— in poština Din 3.—

Naročite v Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Št. Jurij pod Kumom. Dopis je gotovo že zastarel. Žal, je tudi preveč nerazložno pisan, da si nismo prav na jasnem, za kaj gre. Torej kratko in razložno!

Razprodaja!

Razprodaja!

Zaradi preselitve
svoje trgovine prostovoljno

razprodajam

raznovrstno blago za moške, ženske in otroške
obleke in drugo manufakturno blago
po tovarniških cenah
v Škofji Loki zraven kapucinske cerkve.

Za obilen obisk, dokler traja zaloga,
se priporoča občinstvu **Martin Remih.**

Pomlajevanje in zdravljenje organizma.

Znameniti angleški učenjak dr. Haig je v svoji knjigi pod naslovom »Mokračna kislina — vzrok bolezni« izjavil, da skoraj vsi kulturni ljudje s svojo obilno hrano uživajo tudi razne strupe, katerih organizem v svoji naravni slabotnosti ne more odvajati. Posebno je to mokračna kislina. Ti strupi povzročajo vse mogoče bolezni, motenje prebave in tudi zgodnje staranje ter rano smrt. Ako pa so življenjske žleze človeka zdrave ter pravilno in redno delujejo tudi med slabostjo in v starosti, potem tudi sekretorne žleze ne prenehajo delovati, radi česar se organizem hitro okrepi in zboljša, kar pripomore, da se staranje in smrti za mnogo let prihrani. V splošnem je izguba telesne in duševne energije v tesni zvezi z oslabelejo življenjskih žlez (dr. S. Voronov). Tako zaostale in nerazvite življenjske žleze ne izpolnjujejo organizma z dragocenim fermentom v potrebni količini, radi česar se ovira obtok krvi in razmena materije. V organizmu se zbira sečna kislina, urati in drugi strupi, ki povzročajo slabost, naglo otrplost, bolečine, pre zgodnjo ostarelost ali pa celo smrt. Na srečo so znani učenjaki Broun, Sekar, Karno in drugi dokazali, da bolan ali zanemarjen ali oslabil organizem postane pod vplivom fiziološkega ekstrakta, kakor je »Kalefluid« D. Kaleničenko, pripravljen iz življenjskih žlez močnih in mladih živali, zopet zdrav, močan in sposoben za delo. Sploh postanejo zopet vse njegove fizične sposobnosti normalne, skratka: organizem se pomladi.

Kakor trdi profesor dr. Onaz učinkuje zdravilno fiziološko dejstvo ekstrakta življenjske žleze »Kalefluid« v človeškem organizmu v pomnoženi energiji pri mišicah tako, da se mnogo laže hodi in neznatno utruje. Moč v rokah se pridobiva, lahko dokažemo z dinamometrom. Srčne mišice se jačijo, kar se zopet dokaže z živahnejšim in točnejšim pulzom. Ravno tako je olajšano dihanje: na kataru bolni izločujejo mnogo manj kataru, bronhije pa se hitro čistijo. Bolni na pljučih pa dobijo na pljučnih mehurčkih zopet svojo prejšnjo elastičnost in hoja po stopnicah je zopet laž-

Kdor ljubi smeh

naj naroči knjigo

Damir Feigel:
TIK ZA FRONTO

Cena Din 14.—, poština Din 3.—

Naroči se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani

Prešernova ulica 54

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo **dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic**

Popravila se izvršujejo točno in solidno

ja. Prvi in najboljši rezultat pa je znatna pridobitev na moči moža. Učinek na možgane pa se pokaže tudi po vsakem napornem duševnem delu, takole: spomin je boljši, omotice prenehajo, hitro obvladanje misli, gladka govorica in okretnost jezika, sposobnost za nočna dela. Razen tega je ta ekstrakt še posebno odlično sredstvo za zdravo spanje in jači tako na naraven način telo. V splošnem je ta ekstrakt iz življenjskih žlez sredstvo, katero krepi in ne razburja. Ta ekstrakt ki dá bolnim zopet moč, doprinese to, da bolezen zopet izgine. Zaradi tega je »Kalefluid« D. Kaleničenko priznan kot najboljšo sredstvo. Pomlajuje organizem, ojači delo sekretornih žlez, radi tega tudi prehrano in izmeno materije. »Kalefluid« je znan kot preizkušeno sredstvo proti živčnim in krvnim boleznim. »Kalefluid« se vzame med in po poteku bolezni, med delom, po živčnem pretresenju, operacijah, pri izgubi krvi in ranitvah. »Kalefluid« kot naravni regulator psiholoških funkcij organa regulira puls, ustvarja normalno temperaturo, normalizira težo telesa pri odeblosti in prepreči hujšanje, potrlost in apatijo. »Kalefluid« je bil na higienskih razstavah v Parizu, Londonu, Brusju, Florenci in Rimu odlikovan s petimi najvišjimi odlikovanji in s petimi zlatimi kolajnami. Zadnje odlikovanje je od 30. januarja 1927. Gosp. zdravnikom razpošiljam v srhu poizkusov dvojno steklenico zastoj in franco. Literatura: Pomlajevanje, jačenje in zdravljenje organizma pošilja brezplačno: Beograd, Katičeva ulica 1, Miloš Marković. — »Kalefluid« je dobiti v vsaki lekarni in drogeriji ali po pošti po povzetju. Razpošiljanje gratis. — Zastopstva: v Franciji: Société »Kalefluid« D. Kaleničenko, Neuilly S/Seine pres Paris 7 Rue de L'Quest; v Angliji: London S. V. 7, 65, Harrington Hardens General Agency od »Kalefluid«; v Ameriki: Bobinoff 7934 Belle av Detroit Mich. U. S. A.; v Nemčiji: W. Andrejew Ntebuhst 75, Berlin Charlottenburg; v Egiptu: N. de Konznetzoff 23 Rue Nebi Daniel, Aleksandria.

Kmetje!

Zivinorejci!

Posestniki!

Obvarujte se nesreče!

Leto za letom uničujejo bolezni na tisoče goveje živine, konj in prašičev. Ves Vaš trud in napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoči in milijoni denarja gredo v nič. Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svojo živino z

ALMAFLOROM,

najboljšim, najhitrejšim in najzanesljivejšem sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim zdravilom.

•ALMAFLOR« proti konjski koliki.

•ALMAFLOR« proti napanjanju pri goveji živini.

•LA FLEUR« proti vnetju prebavil pri govedu in proti zadrževanju mleka pri molznih kravah.

•HALF« proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.

•URINIT« proti krvavemu močenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten zivinorejec in posestnik živine ne sme biti brez teh zdravil. Kakor ne bo preudaren gospodar čakal, da mu hiša najprej pogori, da se koma potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu živina oboli, temveč ji bo dajal tudi že poprej naša zdravila, zato da mu sploh ne oboli.

„ALMAFLOR“ dobite v vsaki trgovini.

51

Cena škatli z navodilom za uporabo 40 Din. Pristno samo s plombo.

Naša zdravila uporabljajo danes že vsi zivinorejci v Evropi. Na tisoče je priporočil in zahval.

Edina zaloga za Jugoslavijo: „GOVEDOMEDIKA“ MARIBOR, Kopališka ul. II Jugoslovanska razpošiljalnica zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarne „PRI SV. ANTONU“.